

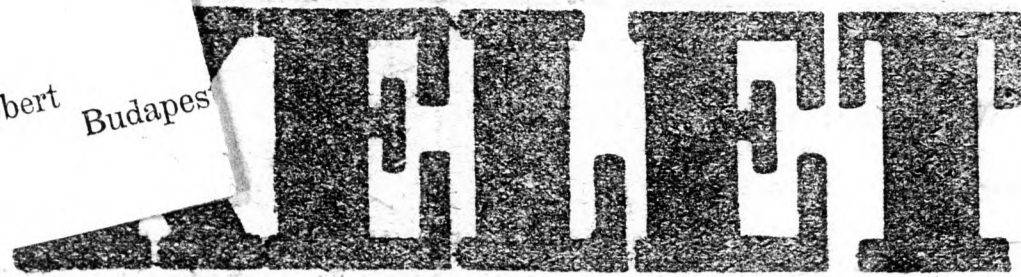
Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047

Zs. N. Sz. — — — — —
Kéziratok kéz-
szerkesztőség.
zendők. Kézirat-
adunk vissz.

Dl. Ramasetter Róbert Budapest
Diszér 2. II. 8.

ESZDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 4
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám ára — ck 15.0

1926 január 9 Szombat

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 6 szám

5686. Tévét 23

Morgenthau megtérése

Nincs abban semmi szégyen, ha valaki öntént, minden külső kényszer nélkül határozza el magát Canossa-járásra. Az eszmei állásfoglalások, a meggyőződések hosszú szellemi fejlődésnek, hatásoknak és visszahatásoknak eredményei. Az igazságok változó érvényűek, az érdekek célja a tapasztalat tüzeiben oxidálódik. Hitelhagyás és meggyőződés-revizió nem azonosok, mert míg az előbbi kizárólag a minden hit nélkül valóságból ered, az utóbbi csupán a megvilágosodás, az új szempontokkal való gazdagodás eredménye.

Henry Morgenthau, az amerikai Egyesült Államok egyik vezető politikusa, a cionizmus legelkeseredettebb zsidó ellenfele ennek a tapasztalati gazdagodásnak, ennek a szellemi újjáorientálódásnak iskolapéldája. Évvezdeken keresztül szóval és tollal harcolt a cionizmus ellen, melyben nem fájának reneszánszát ismerő fel, hanem egy olyan politikai mozgalmat látott benne, mely — szerinte — csak kiélezheti a zsidókérdést és az emancipált zsidó tömegét gazdasági és politikai elhelyeződését veresígyeztetni.

Ez a Morgenthau ur most kintjárt Palesztinában és közelről látta azt a nagy fizikai és szellemi erőfeszítést, amellyel a zsidó reneszánsz pionirjai építik az országot. És Morgenthau a tapasztalatok realitási előtt becsüléletesen és férfiasan revízió alá vette meggyőződéseit, melyek fakadhattak bá a legmélyebb jóhiszeműségből, mégis az elfogultság dagasztotta nagyra őket.

Szép és férfias példája — nem az elvekhez való hűségnek, hanem ép ellenkezőleg a becsüléletes előszeretnek, mely mindig szellemi és anyagi tapasztalatokon épül fel, mert hiszen, ha nem épülne: értéktelen, vagy efemer értékű lenne.

Valljuk meg őszintén: Sokan vannak ilyen Morgenthauk szerre a világon, minden ország, minden rendű és rangú zsidói között. Vannak jóhiszeműek és vannak rosszhiszeműek, vannak a tudatlanok és vannak az igazságot szomjazók között. Minket azonban csak a jóhiszeműek érdekelnek, azok, akik előbb-utóbb maguk is meg fogják tenni azt az utat, amit Morgenthau ur tett meg Canossa felé.

Mindenesetre analízis alá kell vennünk azt a lelki folyamatot, mely Morgenthaut a cionizmus barátjává tette. A folyamat nem bonyolult és tapasztalati, bizonyosságai érvényesek lehetnek minden érzelmi, minden világnézeti, minden kulturájú zsidó számára. A cionizmus megtérése ma már nem egyéb, mint a munka erejének, a kollektív alkotóerőnek megértése, mely minden becsüléletes, minden valamennyire kollektív érzésű ember számára meguyítja az utat a Palesztina-munka objektív és ezen objektív értékelésen keresztül — szubjektív szeretetéhez. Ez a tiszta platform, melyen a konzervatív, a szocialista, a befogadó nép kulturájához ragaszkodó zsidóság kézzelkötéssel találkozik egymással, amely kiegyenlítheti az ellentéteket, közelebb hozhatja egymáshoz az egymástól különböző utakon járó világlátásokat.

De hogy ez megtörténhessék, morgenthau-i őszinteség kell hozzá, a megismerés akarásának az a mértéke, mely a cionizmus egyik legnagyobb elvi ellenségét Palesztina földjére vezette.

A gyűlölet és tartózkodás ép úgy fakadhat a megismerésből, mint a meg nem ismerésből. Bizonyos, hogy a cionizmus elleni ellenszenv, főleg az annak gyakorlati eredményeivel szemben táplált szkepszis nagyrészt a meg nem ismerésből fakadt, abból a meg nem ismerésből, mely nemcsak a konzervatív hiedelmekből fa-

kadó fanatizmusnak volt és lesz a melegágya, hanem annak a forradalmi fanatizmusnak is, mely légüres térben akar érvényt szerezni az ész tévelygésektől szüntén sem mentes fanatizmusnak.

Valjuk be és lássuk be: a cionizmus abban a fázisában, amelyben ma van, csak azok számára lehet közömbös, akik politikai megnyilvánulást látnak benne és nem a munka épőszát, a valóság költészetét, mely van olyan lendületes és ragyogó, mint az Odyssea, ha fantáziával tudjuk szinesíteni küzdelmeit, börtönkálásait, nagyszerűségeit, esetleges naivitásait és tévedéseit is. S ami legfontosabb, — a cionizmus ama eszmei megnyilvánulások egyike, melytől távol áll a türelmetlenség, annál is inkább, mert nem elvonat eszmék, hanem gyakorlati eredmények tiszteletére tanít. Bizonyos, hogy a „laissez faire“ elvének épügy kell érvényesülnie benne és általa, mint minden olyan eszmeáramlatnak, mely nem kinyilatkoztatás, hanem a ténybeli megismerés szilárd

bázisán épül fel.

Morgenthau Canossája ennek a valóságnak eredménye, a megismerés győzelme az apriorisztikus állásfoglalások merevsége fölött, melyek lehetnek szépek, szentek, erősek, de rendszerint terméketlenek. Morgenthaunak és a Morgenthauknak még az az előnyük is megvan, hogy a megismerés tényeivel szemben lelki visszavonulót sem kell futniok. A munka, a tények nagysága előtti fejhajtás nem jelent multmegtagadást, nem jelent kevesbedést, sőt, ellenkezőleg: egy új többletet jelenti a szívnak és léleknek, melyeknek életét éppugy a valóságok és tények alakítják, mint Palesztina földjét fiatal zsidó munkások munkája.

Morgenthau ur úgy járt, mint Bileám, aki felmenvén a hegyre, átkot akart szórni Izraelre. Mikor azonban végigtekintett a völgyön és látta Izrael fislakait sátrait és a sátrak körül szorgoskodó népet, ajkán az átokra előkészített szó áldássá változott át s szólott emígyen: „Mily szépek a te sátraid, Jákob!”

Windischgrätz a hamis ezerfrankosokból kölcsönt ajánlott fel az osztrák kormányának

Ramek hosszasan tárgyalt vele, de később gyanút fogott. A herceg titokzatos autójával a budai Várhoz. A hamisítás technikai személyzete, letartóztatása előtt, megsemmisítette a bankóprést és az összes bűnjelkeket. Újvára államcsiny készült

A hadsereg Horiny kezében van

(Budapest, január 8. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap röviden jelentettük, hogy a fővárosi rendőrség, Szörcey József vallomása alapján, megtalálta azt a nyomdát, amelyben a hamis ezerfrankosokat előállították. Minthogy tegnap óta a bizonyítékok egész halmaza került felszínre, a további titoktartás hiábavalónak látszott és a főkapitányság ma kiadott közleményében, már megnevezi a nyomdát, amely nem más, mint az V. kerületben, a Szalai-utca 10 szám alatt lévő Földrajzi Intézet nyomdája. Ennek az intézetnek a pincéiben készülték hónapok óta a hamis francia bankjegyek. A hamisítás úgy történt, hogy Windischgrätz Lajos herceg néhány eredeti ezerfrankost adott át Gerő László műszaki tanácsosnak, a Földrajzi Intézet egyik főhivatásnokának, aki azokat lefényképezte, a fényképekről cinkle nyomtatott készített, a cinkle nyomtatott pedig négy ábrában köre véste. A bankjegy rajzát azután a kövön vegyszerekkel megrögzítette és gépbe helyezte. A gép, amely a rajzot sokszorosította, egy egészen kis apparátus, amelyet a lipcei Schnellpressen-Fabrik szállított néhány hónappal ezelőtt a Magyar Állami Jegybanknak, amely azonban a bankóprést tudrágának találta és raktárában a lipcei gyár rendelkezésére tartotta. Az állami jegybank raktárából adta el a lipcei cég a gépet Windischgrätz Lajos hercegnek. A bankóprést körül öt munkás foglalkozkodott: Virág János főművezető, Kiss Lajos és Szparing László gépmesterek és Hala József és Parag László műszerészek. Az irányítás munkáját Gerő László műszaki tanácsos, a Földrajzi Intézet térképészeti osztályának főnöke irányította. A munka megkezdésének első napjától a bűntény felfedezéséig összesen huszonöt ezer darab ezerfrankost nyomtak, ami kétszázötvenmillió frankot tesz ki. Ezek közül azonban több nem sikerült és ezeket megsemmisítették.

Megsemmisítik a bűnjelkeket

Amikor Jankovicskat Amszterdamban letartóztatták, a Földrajzi Intézet pincéjében megállt a munka. Néhány napig várakozó ál-

lapontra helyezkedtek a hamisítók, miután azonban további letartóztatások történtek és a vizsgálatot mind szélesebb és szélesebb körökre terjesztették ki, Windischgrätz herceg utasítására elhatározták a bűnjelke megsemmisítését. A kliséket Parag László háromszázfokos hő mellett beolvasztotta, a kis bankóprést pedig kalapácsokkal összevagdalták és mint ócskavasat eladták Nemes és Stein ócskavaskereskedőknek, akiknél a gép alkatrészeit a detektívek meg is találták. Megsemmisítették ezenkívül az összes fényképeket és rajzokat, valamint a hamisításhoz használt vegyszereket. A rendőrség a hamisítás technikai végrehajtóit kivétel nélkül letartóztatta és kívülük még elfogta Polnai Pétert, Andor Endrét és Mankovics Gyulát, akik a hamisítás technikai végrehajtásánál rendszeresen asszisztáltak.

Féleuropában forognak a hamis bankjegyek

Ami a hamis bankjegyek elhelyezését illeti, ma már világosan alakul ki az a terep, amelyen a hamisításokat értékesíteni igyekeztek. Mindenekelőtt Párisban próbálták a bankjegyeket forgalomba hozni és csak miután az ottani rendőrség körülbelül három hónappal ezelőtt néhány hamis ezer frankost lefogott, utaztak tovább az ügynökök a Rajna vidékre, hogy ott a megszállott területeken helyezték el a bankjegyeket. Ma már több hamis ezerfrankosra akadtak Hamburgban, Kölnben, Münchenben, Aachenben és néhány más németországi városban is. Egy nagy tétel hamis pénzt Windischgrätz Lajos herceg az osztrák kormányának akart eladni akkor, amidőn Seipelnek egy nagyobb összegű frank-kölcsönt ajánlott fel. Az osztrák kormány rendkívül kedvezőnek találta Windischgrätz ajánlatát és csupán azért nem fogadta azt el, mert Windischgrätzet komolytalan és megbízhatatlan embernek tartotta. A frankjegyek szétküldését maga a herceg irányította. Mint most egy bécsi távirat jelenti, Windischgrätz a legutóbbi időben is három ízben tartózkodott az osztrák fővárosban, ahonnan naponta küldött táviratokat frankterjesztő ügynökeinek a kü-

ag
703
heri ez
klados!
nagyváradi
szigoruan
rint.
ENZ Cluj
-18.

ésnélküll
AL
aló por
ég területén
enia
a legjobban
otváló szer,
n marja és
kodjunk az
tánczoktól.
IDEAL
a valódi.
drász
and 30.
Janzman
Voda 40

Völögnyók!
ószárut
kban talál
K O S
Ferdinand
áruházal

vész Ernő
árhe y
het magának
hírek, heng
sával, ha ké-
bl szerzi be.
en alkatrésze-
k. A vevők
a gyár meg-
anságot a leg-
bit.
cu 7.

a
stor

lönböző európai államokba. Legutoljára akkor járt Bécsben, amikor a hamisítás Amszterdamban már kipattant és ekkor Windischgrätz felkereste a Trieszti Lloyd-hajóstársaságot és ott aziránt érdeklődött, hogy mibe kerül az utiköltség Bombayba.

Titokzatos utak Budára

A bűnügy politikai háttere is kezd mindjobban kialakulni. A rendőrség ma kihallgatta Trojka Istvánt, Windischgrätz Lajos herceg sóffőjét, akihez azt a kérdést intézte, nem vitte-e néha gazdáját szokatlan időben gyanús helyekre. A sóffő kijelentette, hogy úgy a herceget, mint Rába Dezsőt, a herceg titkárait, gyakran vitte Budára, ahol azonban egy bizonyos ponton mindig megállították a gépkocsit, kiszálltak belőle és gyalog egy mellékutóba fordultak. Egyóra, néha másfél óra is eltelt, amíg a várakozó autóhoz visszatértek. Trojka soha sem merete megkérdezni gazdájától, hogy hol voltak. A rendőrség a sóffő vallomásaiban nem tesz semmi megjegyzést és nem von le belőle semmiféle következtetést. Tekintettel azonban arra, hogy Budáról van szó, felmerült az a gyanú, hogy ezeknél a titokzatos autóutaknál a herceg és titkára a Várba mentek.

Megmozdul az emigráció

Amilyen óvatossággal nyul vissza a rendőrség a frankhamisítás politikai kulisszái mögé, olyan nyíltan vonják le bizonyos politikai körök az óriási bűnügy politikai következtetéseit. Így például egy Bécsből érkezett távirat azt jelenti, hogy az októberi magyar emigráció ott-élt tagjai elérkezettnek látják az időt arra, hogy az ébredék elvetemült machinációira rámutatva, most már a Népszövetségűel intervenniájának a demokratikus magyar uralom visszaállítására. Az emigrációban állítólag bizonyítani tudják, hogy a frankhamisítás hátterében mint politikai szereplő Izabella főhercegnő áll, aki fiát, Albrechtet mindenáron a magyar trónra akarja juttatni. Albrecht exponensei Magyarországon Gömbös Gyula és gróf Klebelsberg Kuno, jelenlegi vallás- és közoktatásügyi miniszter volt, akik az újra készülték az államcsínyt végrehajtani. A magyar emigráció vezetőtagjai kijelentik, hogy nem óhajtanak újabb felfordulást az ezer bajjal és szerencsétlenséggel megkórnyékezett Magyarországon, de ki akarják venni részüket abban, hogy az országot a konszolidáltság útjára visszavezessék.

Albrecht látogatásai?

Az előállítottak között elsősorban Szörcey Józsefnek, a Magyar Nemzeti Szövetség egyik vezetőjének a szerepe a legérdekesebb. A kommunizmus bukása után az újonnan megalakult Magyar Nemzeti Szövetségnek lett a tagja és mint ilyen, báró Perényi Zsigmondnak, a szövetség elnökének legmeghíttabb embere volt. A múlt év december havában a Magyar Nemzeti Szövetség életében igen jelentős változás történt. A Nemzeti Szövetség vezetője és a Társadalmi Egyletek Szövetségének (TESZ) elnöke megállapodtak abban, hogy egy házába költöznek. A TESZ helyisége addig a Szabadságtér 10. szám alatti házában volt, innen most a Géza-utca 4. szám alatti házába költöztek át és egy tíz szobából álló, minden komforttal ellátott helyiséget rendeztek be, tekintettel arra, hogy Albrecht főherceg látogatásaira is számítottak. Ugyanitt a 8 as számú lakásban Szörcey Józsefnek hat szobából álló lakosztálya volt, aki feleségével és két nagyobb gyermekével élt. A házmestert külön is figyelmeztették arra, hogy mikor a főherceg jön, megkülönböztetett tiszteletadással bánják vele. A főherceget azonban a házmester egyszer sem látta.

Polnai szabadrábra helyezték

A főkapitányságról a késő esti órákban elcsótották Polnay Pétert, akinek letartóztatásáról cikünk elején megemlékeztünk. A főkapitányságon ugyanis megjelent Polnay Jenő, az „Adriatika” részvénytársaság igazgatója, a Friedrich-kormány volt élelmészeti minisztere, hogy tisztázza fiát, aki ellen az volt a vád, hogy részes a frankhamisításban. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a Marsosvzki bíróndje, melyben a hamis frankokat Hollandiába kiszállították, a Polnay Péter tulajdon.

Dr. Fischer József előadása:

Polnay Péter azzal védekezett, hogy nem volt tudomása arról, hogy bíróndjét Marsosvzki, aki jó barátja, mire használta fel.

Albrecht meg van lepve

Albrecht főherceg, aki állítólag a frankhamisítás hátterében áll és akinek érdekében, a fájvédők beállítására szerint, az egész panama történt, ma a következő levelet intézte Baross Gáborhoz, a TESZ elnökéhez:

Igen tisztelt elnök ur!

A mai lapokból kinos meglepetéssel értesültem arról, hogy Szörcei József, a TESZ ügyvezető alelnöke szintén bele van keverve a frankhamisítási ügybe. Bár meggyőződésem az, hogy a szövetség ebben az ügyben nem bűnös, mégis indítatva látom magam, hogy a szövetségben néhány hónap óta birt kormányzóelnöki tisztéről ezennel lemondjak. Kérem elnök urat, hogy ezt a Szövetség hivatalos közgeinek bejelenteni sziveskedjék.

Kelt Budapesten, . . .

Albrecht s. k.

Politikai körökben Albrecht lemondó leveléről

Windischgrätz találkozása feleségével a börtönben

Jules Emery, a Banque de France Budapestre kiküldött igazgatója és Vass Károly, a Francia Nemzeti Bank budapesti jogi képviselője, tegnap megjelent az ügyészségen. Közben egy csinosillabundájú, diszkrét eleganciával öltözött hölgy sietett be Strache főügyész előszobájába. A törvényszéki palota Alkotmány-utcai frontja előtt egy hercegi autó várakozott. A főügyésznek azonnal bejelentették a letartóztatott Windischgrätz herceg feleségének, a szőke Széchenyi grófnőnek látogatását. Fél-hét órakor távozott el Emery, Vass Károly kíséretében az ügyészségről, az újságírók Emeryhez léptek, aki a hozzáintézt kérdésekre minden választ megtagadott és megkérte Vass Károlyt is, hogy nevét lehetőleg tartsák titokban. Amikor Emery autója elrohogott, Windischgrätz herceg felesége lépett be a főügyész szobájába és előterjesztette azon kérését, hogy férjével rövid időre találkoznia szeretne. A főügyész a hercegnőt a legmagyobb udvariassággal fogadta és készséggel teljesítette kívánságát. Megbizta titkárait, hogy kalauzolja le a fogházépület beszélgető szobájába.

A herceg és a hercegnő egy óra hosszat voltak együtt. Megható volt a fogoly herceg és a lejutott hercegasszony találkozása. Windischgrätz felesége a legnagyobb gyöngédséggel érdeklődött férjétől, hogy nincs-e valami kívánsága, tud-e aludni és biztatta, hogy ügye kedvezően fog elintéződni és rövidesen szabadrábra helyezik. A herceg néhány utasítást

A szociáldemokraták a parlament feloszlátását követelik

A szociáldemokrata párt ma délután ülést tartott, amelyen a frankhamisítási ügy fejleményeivel foglalkozott. Követeli annak a törvényjavaslatnak az elfogadását, amelyet az államtanács megalakítására vonatkozólag a nemzetgyűlés elő máj régebben beterjesztett. Követeli a parlament feloszlátását és az általános egyenlő, titkos választójog alapján az új választások bevezetését. Követeli, hogy egy új koalíciós kormány vegye át a hatalmat és hogy a frankhamisítás ügyét a legutolsó száláig kiderítve, könyörtelenül büntessék meg a bűnösöket.

Egy emigráns leplezte le a hamisítást?

Az „Uj Nemzedék” mai száma a magyar emigrációra hárítja a frankhamisítás botrányáért a felelősséget és azt állítja, hogy egy Magyarországból emigrált nyomdász leplezte le a hamisítást. Ez a nyomdász Berlinben behízelte magát Windischgrätz ügynökei körébe, akik ott bankjeggyártáshoz szükséges papírt kerestek. Az ügynököktől megtudta, hogy megbizójuk nem más, mint Windischgrätz Lajos herceg. Ennek az értesülésnek alapján névtelen levelet intézett a párisi és budapesti rendőrséghez és feljelentette Windischgrätzet. Az ügynökök az elhelyezett bankjegyek után negyven százalékos jutalékot kaptak.

A Béla-utcai főkapitányság egyébként a nyomozás legnagyobb részét befejezte és most még néhány kihallgatást fognak foganatosítani. Az ügy teljes tisztázása a hét végére várható. Budapest, jan. 8. A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Schmidt József belső titkos tanácsost, saját kérésére, felmentette a Pénzügyügyi Központ elnöki tisztéről és azt ideiglenesen Elischer Viktor udvari tanácsossal töltötte be.

az a vélemény, hogy későn érkezett, mivel Albracht környezetéhez tartozó több előkelő ember belekeverve a frankhamisításba.

Gömbös nyilatkozata

Az egyes baloldali lapokban az a hír terjedt el, hogy a fájvédők teljesen felkészülve várták az ujesztendőt és államcsínyre készültek végrehajtani Albrecht főherceg érdekében. Az egyik budapesti lap munkatársa ma felkereste Gömbös Gyulát, a fájvédők egyik vezérét és a bécsi „Arbeiterzeitung”-ban megjelent egyik közleménnyel kapcsolatban meginterjúvolta a frankhamisításnak az államcsíny terveivel és a hadsereggel való összefüggéséről:

— Minek nyilatkozom? — mondotta Gömbös Gyula. — Ötödik napja ágybanfekvő beteg vagyok és lehet, hogy a napokban súlyos műtéten kell keresztülnem. Hol vannak nekem fegyveres csapataim és Bethlennek milyen csapataival szálljak szembe, mikor a hadsereg egyedül a kormányzófenhatósága alá tartozik! Minden fegyveres erő a kormányzó rendelkezésére áll, akinek Bethlen teljes bizalmát bírja. És ki kell jelentenem, hogy az utóbbi időben Bethlen és közötttem is a viszony lényegesen javult.

akart adni feleségének anyagi ügyeire vonatkozólag a füléhez hajolt, de ebben a pillanatban odalépett a beszélgetésnél jelenlévő fogházőr és figyelmeztette a hercegi párt, hogy sgdolozni tilos. Majd elővette óráját és megmutatta, hogy a beszélgetési idő letelet. Széchenyi grófnő gyöngéden megcsókolta urat, ismételtlen megnyugtatta, majd lehajtott fejjel, többször visszanézve, kilépett a teremből. Párisi jelentés szerint a francia kormánykallítólag információi vannak arról, hogy Windischgrätz már 1924-ben is foglalkozott frankhamisítással.

Bethlen és Korányi a kormányzónál

Gróf Bethlen István csütörtök délután félhét órakor Rakovszky István belügyminiszter és Pesti Pál igazságügyminiszterrel igen fontos tanácskozássokat tartott. A tanácskozás a késő éjjeli órákig nyúlt ki és a rendőrség és igazságügyi intézkedések foganatosítására vonatkozott. Azonkívül szó volt a TESZ és a Nemzeti Szövetség feloszlátásáról is. Még a tanácskozás előtt Bethlen István miniszterelnök kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzó és részletesen referált az ügy jelenlegi állásáról. A kormányzó teljes megelégedéssel fogadta a jelentést és annak a reményének adott kifejezést, hogy a nyomozó hatóságok munkáját mielőbb teljes siker fogja koronázni. Bethlen után báró Korányi Frigyes jelent meg Horthynál. Korányi csütörtök este visszautazott Párisba.

Cáfol a bukaresti magyar követ

Bukarest, január 8. (Rapid). Villányi Frigyes bukaresti magyar meghatalmazott miniszter fogadta az „Indreptarea” munkatársát és kijelentette, hogy azok a hírek, miszerint a frankhamisításba a magyar kormány is bele van keverve, fantáziás szüleménye. A rendőrség a francia és holland detektívekkel vállatve igyekszik teljes fényt deríteni a bűnügyre. A hamisított bankjegyek fels a hágai pénzpiacra került forgalomba, a többi része pedig Budapestben. Minden olyan hír, amely arról szól, hogy nemcsak frankot, hanem más bankjegyeket is hamisítottak, tendenciózus. A kormányt nem lehet felelőssé tenni a történetekért annál is inkább, mert a kormánytól teljesen távol álló személyek bűnügyéről van szó. A vizsgálat, amely a leggyorsabb és a legprecízebb, — ezt a francia bankjeggyintézet Budapestben járt igazgatója is elismerte, — rövidesen végleg elintézi ezt a kérdést s a bűnösök elveszik másolt büntetésüket. Villányi kizárt dolognak tartja, hogy a frankhamisításból diplomáciai affér keletkezzék és reméli, hogy az ügy vizsgálati része néhány napon belül lebonyolódik.

IRÓK E

Hajn Maga

(Verseik. Kiadta a

Van valami me régi kobzosok drága nek a romlott testü den ujjajelentkezéséb ez a kőbordiákja m és az a szép kicsi mábarátok részvény virágdalait, sürítve költészetének minden lyos fogyatékossgát amelyek révén Hajj élén halad és azok amelyek következtéb irodalmi értéket talá kelni magából.

Mert az bizonyos telen erdélyi versiro relmes dalai muzsika énekek ezek a fülle nagló muzsikával, d poézisnak, ha nincs markoló, ha a szere u mondánivaló drá — de egyezér csak döbbenve vesszük ez zeikája az, amit h adás, hogy csak lán amikor az énekes h azért, hogy hangja mint amikor a fárad tonsággal ver ki rin és az alkotó művész

Mindent nem az nal László már enn megjelent kötetében versek, amelyek fá, A „Plein-air”-ban, e mondánivalója, de n vak muzsikája, mint „Ha csin Ki féli Ha lepke A terhes Riadtan

Csupa zsongító, ember valami nagy ezek mellett a virt mások is, gyöngébbe zongoréfutamok, sápt zöttük néhány vers, trillázni az egész kö értékű költemények, sőt emlitem, azt, an gen csökköl” építi s Olyan vers ez, amel lnt költői érték és költészet legszabb a nagy szó. Mert a le istentől ihlelett pillá ban adni magukat.

Még adós vagyok nem tudok én Hajj tökéletességében, va Mondottam már: I huru virágdalköltés gediáját. Paganiniről lansága miatt börtön a válogatott kinzást vész részére, hogy e tönébe, de a hege „g” hur. És Pagan egyetlen „g” hur náta meg a „Mózes koló c-událatos muz a „g” huron játszik De mi történt volna csakis „g” huron Akkor egész művész ezer és egy változat dig az alkotó művé változatain keresztül általános és örök er zik Hajnal László k

Sir a gye

„Az angol mandátum jogköre Palesztinában.” Jan. 10-én Vasárnap este nyolc órakor, a Ferdinánd király-uti zsidó iskolában

lönböző európai államokba. Legutoljára akkor járt Bécsben, amikor a hamisítás Amszterdamban már kipattant és ekkor Windischgrätz felkereste a Trieszti Lloyd-hajóstársaságot és ott aziránt érdeklődött, hogy mibe kerül az utiköltség Bombayba.

Titokzatos utak Budára

A bűnügy politikai háttere is kezd mindjobban kialakulni. A rendőrség ma kihallgatta Trojka Istvánt, Windischgrätz Lajos herceg sóffőjét, akihez azt a kérdést intézte, nem vitte-e néha gazdáját szokatlan időben gyanús helyekre. A sóffőr kijelentette, hogy úgy a herceget, mint Rába Dezsőt, a herceg titkárait, gyakran vitte Budára, ahol azonban egy bizonyos ponton mindig megállították a gépkocsit, kiszálltak belőle és gyalog egy mellékutóba fordultak. Egyóra, néha másfél óra is eltelt, amíg a várakozó autóhoz visszatértek. Trojka soha sem merete megkérdezni gazdájától, hogy hol voltak. A rendőrség a sóffőr vallomásaival nem tesz semmi megjegyzést és nem von le belőle semmiféle következtetést. Tekintettel azonban arra, hogy Budáról van szó, felmerült az a gyanu, hogy ezeknél a titokzatos autótutaknál a herceg és titkára a Várba mentek.

Megmozdul az emigráció

Amilyen óvatossággal nyul vissza a rendőrség a frankhamisítás politikai kulisszái mögé, olyan nyíltan vonják le bizonyos politikai körök az óriási bűnügy politikai következtetéseit. Így például egy Bécsből érkezett távirat azt jelenti, hogy az októberi magyar emigráció utolsó tagjai elérkezettnek látják az időt arra, hogy az ébredék elvetemült machinációira rámutatva, most már a Népszövetségnél interveniáljanak a demokratikus magyar uralom visszaállítására. Az emigrációban állítólag bizonyítani tudják, hogy a frankhamisítás hátterében mint politikai szereplő Izabella főhercegnő áll, aki fiát, Albrechtet mindenáron a magyar trónra akarta juttatni. Albrecht exponensei Magyarországon Gömbös Gyula és gróf Klebelsberg Kuno, jelenlegi vallás- és közoktatásügyi miniszter volt, akik az újra készülték az államcsínyt végrehajtani. A magyar emigráció vezetőitől kijelentik, hogy nem óhajtanak újabb felfordulást az ezer bajjal és szerencsétlenséggel meghörnyékezett Magyarországon, de ki akarják venni részüket abban, hogy az országot a konszolidáltság útjára visszavezessék.

Albrecht látogatásai?

Az előállítottak között elsősorban Szörcey Józsefnek, a Magyar Nemzeti Szövetség egyik vezetőjének a szerepe a legérdekesebb. A kommunizmus bukása után az újonnan megalakult Magyar Nemzeti Szövetségnek lett a tagja és mint ilyen, báró Perényi Zsigmondnak, a szövetség elnökének legmeghittebb embere volt. A múlt év december havában a Magyar Nemzeti Szövetség életében igen jelentős változás történt. A Nemzeti Szövetség vezetője és a Társadalmi Egyletek Szövetségének (TESZ) elnöke megállapodtak abban, hogy egy házba költöznek. A TESZ helyisége addig a Szabadság tér 10. szám alatti házban volt, innen most a Géza-utca 4. szám alatti házba költöztek át és egy tíz szobából álló, minden komforttal ellátott helyiséget rendeztek be, tekintettel arra, hogy Albrecht főherceg látogatásaira is számítottak. Ugyanitt a 8. számú lakásban Szörcey Józsefnek hat szobából álló lakosztálya volt, aki feleségével és két nagyobb gyermekével élt. A házmeztart külön is figyelmeztették arra, hogy mikor a főherceg jön, megkülönböztetett tiszteletadással bánják vele. A főherceget azonban a házmeztart egyszer sem látta.

Polnai szabadságra helyezték

A főkapitányságról a késő esti órákban elcsótották Polnay Pétert, akinek letartóztatásáról cikünk elején megemlékeztünk. A főkapitányságon ugyanis megjelent Polnay Jenő, az „Adriatika” részvénytársaság igazgatója, a Friedrich-kormány volt élelmészeti minisztere, hogy tisztázza fiát, aki ellen az volt a vád, hogy részes a frankhamisításban. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a Marsosvzki börtöndjé, melyben a hamis frankokat Hollandiába kiszállították, a Polnay Péter tulajdon.

Dr. Fischer József előadása:

Polnay Péter azzal védekezett, hogy nem volt tudomása arról, hogy börtöndjét Marsosvzki, aki jó barátja, mire használta fel.

Albrecht meg van lepve

Albrecht főherceg, aki állítólag a frankhamisítás hátterében áll és akinek érdekében, a fájvédők beállítására szerint, az egész panama történt, ma a következő levelet intézte Baross Gáborhoz, a TESZ elnökéhez:

Igen tisztelt elnök ur!

A mai lapokból kinos meglepetéssel értesültem arról, hogy Szörcey József, a TESZ ügyvezető alelnöke szintén bele van keverve a frankhamisítási ügybe. Bár meggyőződésem az, hogy a szövetség ebben az ügyben nem bűnös, mégis indíttatva látom magam, hogy a szövetségben néhány hónap óta birt kormányzóelnöki tisztemről ezennel lemondjak. Kérem elnök urat, hogy ezt a Szövetség hivatalos közgeinek bejelenteni sziveskedjék.

Kelt Budapesten, . . .

Albrecht s. k.

Politikai körökben Albrecht lemondó leveléről

Windischgrätz találkozásai feleségével a börtönben

Jules Emery, a Banque de France Budapestre kiküldött igazgatója és Vass Károly, a Francia Nemzeti Bank budapesti jogi képviselője, tegnap megjelent az ügyészségen. Közben egy csinosillabundájú, diszkrét eleganciával öltözött hölgy sietett be Strache főügyész előszobájába. A törvényszéki palota Alkotmány-utcai frontja előtt egy hercegi autó várakozott. A főügyésznek azonnal bejelentették a letartóztatott Windischgrätz herceg feleségének, a szöke Széchenyi grófnőnek látogatását. Félhét órákor távozott el Emery, Vass Károly kíséretében az ügyészségre, az újságírók Emeryhez léptek, aki a hozzáintéztett kérdésekre minden választ megtagadott és megkérte Vass Károlyt is, hogy nevét lehetőleg tartsák titokban. Amikor Emery autója elbogarogott, Windischgrätz herceg felesége lépett be a főügyész szobájába és előterjesztette azon kérését, hogy férjével rövid időre találkozhasson szeretnén. A főügyész a hercegnőt a legnagyobb udvariassággal fogadta és készséggel teljesítette kívánságát. Megbizta utkárát, hogy kalauzolja le a fogházépület beszélgető szobájába.

A herceg és a hercegnő egy óra hosszat voltak együtt. Megható volt a fogoly herceg és a lehurjított hercegnő találkozásai. Windischgrätz felesége a legnagyobb gyöngédséggel érdeklődött férjéről, hogy nincs-e valami kívánsága, tud-e aludni és biztatva, hogy ügye kedvezően fog elintéződni és rövidesen szabadságra helyezik. A herceg néhány utasítást

A szociáldemokraták a parlament feloszlátását követelik

A szociáldemokrata párt ma délután ülést tartott, amelyen a frankhamisítási ügy fejleményeivel foglalkozott. Követeli annak a törvényjavaslatnak az elfogadását, amelyet az államtanács megalakítására vonatkozólag a nemzetgyűlés elé már régebben beterjesztett. Követeli a parlament feloszlátását és az általános egyenlő, titkos választójog alapján az új választások bevezetését. Követeli, hogy egy új koalíciós kormány vegye át a hatalmat és hogy a frankhamisítás ügyét a legutolsó szálig kiderítve, könyörtelenül büntessék meg a bűnösöket.

Egy emigráns leplezte le a hamisítást?

Az „Uj Nemzedék” mai száma a magyar emigrációra hárítja a frankhamisítás botrányáért a felelősséget és azt állítja, hogy egy Magyarországból emigrált nyomdász leplezte le a hamisítást. Ez a nyomdász Berlinben behízelte magát Windischgrätz ügynökei körébe, akik ott bankjeggyártáshoz szükséges papírt kerestek. Az ügynököktől megtudta, hogy meg bízójuk nem más, mint Windischgrätz Lajos herceg. Ennek az értesülésnek alapján névtelen levelet intézett a párisi és budapesti rendőrséghez és feljelentette Windischgrätzet. Az ügynökök az elhelyezett bankjegyek után negyven százalék jutalékot kaptak.

A Béla-utcai főkapitányság egyébként a nyomozás legnagyobb részét befejezte és most még néhány kihallgatást fognak foganatosítani. Az ügy teljes tisztázása a hét végére várható. Budapest, jan. 8. A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Schmidt József belső titkos tanácsost, saját kérésére, felmentette a Pénzügyminiszteri elnöki tiszttől és azt ideiglenesen Elischer Viktor udvari tanácsossal töltötte be.

az a vélemény, hogy későn érkezett, mivel Albrecht környezetéhez tartozó több előkelő ember belekeverve a frankhamisításba.

Gömbös nyilatkozata

Az egyes baloldali lapokban az a hír terjedt el, hogy a fájvédők teljesen felkészülve várták az ujesztendőt és államcsíny készületek végrehajtani Albrecht főherceg érdekében. Az egyik budapesti lap munkatársa ma felkereste Gömbös Gyulát, a fájvédők egyik vezérét és a bécsi „Arbeiterzeitung”-ban megjelent egyik közleménnyel kapcsolatban meginterjúvolta a frankhamisításnak az államcsíny terveivel és a hadsereggel való összefüggéséről:

— Minek nyilatkozom? — mondotta Gömbös Gyula. — Ötödik napja ágyankékvő beteg vagyok és lehet, hogy a napokban súlyos műtéten kell keresztütlesem. Hol vannak nekem fegyveres csapataim és Bethlennek milyen csapataival szálljak szembe, mikor a hadsereg egyedül a kormányzófenhatósága alá tartozik! Minden fegyveres erő a kormányzó rendelkezésére áll, akinek Bethlen teljes bizalmát bírja. És ki kell jelentenem, hogy az utóbbi időben Bethlen és közötttem is a viszony lényegesen javult.

akart adni feleségének anyagi ügyeire vonatkozólag, a füléhez hajolt, de ebben a pillanatban odalépett a beszélgetésnél jelenlévő fogházor és figyelmeztette a hercegi párt, hogy engedélyt tilos. Majd elővette óráját és megmutatta, hogy a beszélgetési idő letelet. Széchenyi grófnő gyöngéden megcsókolta urát, ismételtelen megnyugtatta, majd lehajtott fejjel, többször viszanézve, kilépett a teremből. Párisi jelentés szerint a francia kormánynak állítólag információi vannak arról, hogy Windischgrätz már 1924-ben is foglalkozott frankhamisítással.

Bethlen és Korányi a kormányzónál

Gróf Bethlen István csütörtök délután félhét órákor Rakovszky István belügyminiszter és Pesthi Pál igazságügyminiszterrel igen fontos tanácskozással tartott. A tanácskozás a késő éjjeli órákig nyúlt ki és a rendőrségi és igazságügyi intézkedések foganatosítására vonatkozott. Azonkívül szó volt a TESZ és a Nemzeti Szövetség feloszlásáról is.

Még a tanácskozás előtt Bethlen István miniszterelnök kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzónál és részletesen referált az ügy jelenlegi állásáról. A kormányzó teljes megaláddal fogadta a jelentést és annak a reményének adott kifejezést, hogy a nyomozó hatóságok munkáját mielőbb teljes siker fogja koronázni. Bethlen után báró Korányi Fügyes jelent meg Horthynál. Korányi csütörtök este visszautazott Párisba.

Cáfol a bukaresti magyar követ

Bukarest, január 8. (Rapid). Villányi Fügyes bukaresti magyar meghatalmazott miniszter fogadta az „Indreptarea” munkatársát és kijelentette, hogy azok a hírek, miszerint a frankhamisításba a magyar kormány is bele van keverve, fantáziaszöveg. A rendőrség a francia és holland detektívekkel vállvetve igyekszik teljes fényt deríteni a bűnügyre. A hamisított bankjegyek fele a hágai pénzpiacra került forgalomba, a többi része pedig Budapesten. Minden olyan hír, amely arról szól, hogy nemcsak frankot, hanem más bankjegyeket is hamisítottak, tendenciózus. A kormányt nem lehet felelőssé tenni a történetekért annál is inkább, mert a kormánytól teljesen távol álló személyek bűnügyéről van szó. A vizsgálat, amely a leggyorsabb és a legprecízebb, — ezt a francia bankjegytisztító Budapesten járt igazgatója is elismerte, — rövidesen végleg elintézi ezt a kérdést s a bűnösök elveszik méltó büntetésüket. Villányi kizárt dolognak tartja, hogy a frankhamisításból diplomáciai affér keletkezzék és reméli, hogy az ügy vizsgálati része néhány napon belül lebonyolódik.

IRÓK É

Hajn Maga

(Verseik. Kiadta a

Van valami me régi kobzosok drága nek a romlott testü den ujjajelentkezéséb ez a kórbordiákja m és az a szép kicsi műbarátok részvény virágdalait, sürítve költészetének minden lyos fogyatékoságát amelyek révén Hajn élen halad és azok amelyek következtéb irodalmi értéket tal kelni megából.

Mert az bizonyo telen erdélyi versiro rmes dalai muzsiki énekek ezek a fülle nagló muzsikával, d poézisnak, ha nincs markoló, ha a szere u mondánivalóí drá — de egyszer csak döbbenve vesszük és zeikája az, amit ha adás, hogy csak lán amikor az énekes h azért, hogy hangja mint amikor a farac tonsággal ver ki rin és az alkotó művész

Mindezt nem az nal László már enn megjelent kötetében versek, amelyek fáj A „Plein-air”-ban, a mondanivalója, de n vak muzsikája, mint „Ha csin Ki féli Ha lepk A terhe Riadtan

Csupa zsongító, ember valami nagy ezek mellett a virt mások is, gyöngébbe zongoré-futamok, sápt zöttük néhány vers, trillázni az egész kö értékű költemények, sőt emlitem, azt, an gen csakból” építi Olyan vers ez, amel lut költői érték és költészet legszab al nagy szó. Mert a le istentől ihlelett pilla ban adni magukat.

Még adós vagy nem tudok én Hajn tökéletességében, va Mondottam már: I huru virágdalköltés gediáját. Paganiniről lan-ága miatt börtön a válogatott kinzást vész részére, hogy tönébe, de a hege „g” hur. És Pagan egyetlen „g” huru náltta meg a „Mózes koló c-událatos muz a „g” huron játszik De mi történt volna csakis „g” huron Akkor egész művész ezer és egy változat dig az alkotó művé változatain keresztül általános és örök en zik Hajnal László k

Sir a gye

„Az angol mandátum jogköre Palesztinában.” Jan. 10-én Vasárnap este nyolc órákor, a Ferdinánd király-uti zsidó iskolában

IRÓK ÉS IRÁSOK

Hajnal László:

Magányos éjszaka

(Versek. Kiadta a Marosvásárhelyi Műpártoló R. T.)

Van valami megbató és a virágdalokkal kóbor régi kobzosok drága romantikájára emlékeztető, ennek a romlott testű, nagyhomleku énekesnek minden újrajelentkezésében. Az erdélyi szépirodalomnak ez a kőbördiája most Marosvásárhelyről jelentkezik és az a szép kicsi könyv, amelyben a vásárhelyi műbarátok részvénytársasága kiadta a legújabb virágdalait, sürítve hordja magában Hajnal László költészetének minden nagy érényét és minden súlyos fogyatékoságát. Azokat a költői érényeket, amelyek révén Hajnal, a mai erdélyi versirodalom élén halad és azokat a súlyos fogyatékoságokat, amelyek következtében nagy, örök emberi, abszolút irodalmi értéket talán soha soha nem fog kiénekelni magából.

Mert az bizonyos, hogy a nem éppen tekintélytelen erdélyi versirodalom élén Hajnal László szerelmes dalai muzsikálnak, Véres, beteges virág-énekek ezek a fülledtségig telítve vágyakozó, vonagló muzsikával, de — nincs tovább. És jaj a poézisnak, ha nincs tovább. Szép az és lélekbe-markoló, ha a szerelmi emóciók örök-régi és mindig új mondanivaló drága szép muzsikában égne ki,

— de egyszer csak kiégnek és akkor aztán megdöbbenve vesszük észre, hogy csak a hangok muzsikája az, amit hallunk, de nem zenében-lélekadás, hogy csak láng, de nem tűz. Olyan az, mint amikor az énekes hosszán, szépen trillázik, — csak azért, hogy hangja csengését hallja. És olyan is az, mint amikor a fáradt zeneköltő boszorkányos biztonsággal ver ki ringató akkordokat a zongorán — és az alkotó művész lassan áthalodik a virtuozha.

Mindent nem azért mondottam el, mintha Hajnal László már ennél a stációnál tartana. A most megjelent kötetében mindenesetre vannak már olyan versek, amelyek fájdalmasan utalnak erre a végre. A „Plein-air“-ban, az „Esi bánat“-ban még van mondanivalója, de már sokkal több bennök a szavak muzsikája, mint a kiömlő lélek.

„Ha csintalan kacsint a nap
Ki féli fergeteg szavát
Ha lepke leng, a vér szagát
A terhes téli éjszakát
Riadtan visszasielni kár.“

Cupa zsongító, megvesztegető muzsika és az ember valami nagy kinyilatkoztatásra várna... És ezek mellett a virtuozverek mellett vannak még mások is, gyöngébbek, tűz nélküli lángok, szép zongorifutatok, sápadt reminiscenciák. De van közöttük néhány vers, amelyért érdemes volt végig trillázni az egész kötetet. Súlyos, izzóttűz, abszolút értékű költemények, amelyek közül csak a legutólsót említem, azt, amelyikben „szeszől, dalból, idegen esztétól“ építi szerelmesének büszke palotáját. Olyan vers ez, amely — én úgy érzem, — abszolút költői érték és nyugodtan lehet a magyar vers-költészet legszebb alkotásai közé sorolni. Ez pedig nagy szó. Mert a legjobb poétáknak is csak ritkán, istentől ihletett pillanatokban adatik, örök szavukban adni magukat.

Még adós vagyok a felelettel arra, hogy miért nem tudok én Hajnal László költészetének jövődöntő tökéletességében, vagy fölfelé tendálásában bízni. Mondottam már: Hajnal költészete teljesen egy huro virágdalköltészet és ebben látom én a tragédiáját. Paganiniról beszélnek, hogy valami zabolatlansága miatt börtönbe csukták és a börtönőr azt a válogatott kínzást eszelte ki a nagy hegedűművész részére, hogy egy hegedűt adatott be a börtönébe, de a hegedűnek csak egy hurja volt, a „g“ hur. És Paganini állítólag ott a börtönben, az egyetlen „g“ hurral fölszerelt hegedűjén komponálta meg a „Mózes imáját“, azt a lélekbe markoló csodálatos muzsikát, amely csaknem kizáróan a „g“ huron játszik. Ez megtörténhetett egyszer. De mi történt volna, ha Paganini egész életében csakis „g“ huron játszott és komponált volna? Akkor egész művészi alkotása a „Mózes imájának“ ezer és egy változatában merült volna ki. Már pedig az alkotó művészetnek az a célja, hogy a maga változatain keresztül egyre jobban megközelítse az általános és örök emberit. Ez a változatosság hiányzik Hajnal László költészetében és én úgy érzem,

hogy soha sem is lesz meg.

Hiányzik belőle, — Hajnalból, — a faji determináltság, ahhoz, hogy az örök emberit valaha is megközelítse. Mert bármilyen ellenszenvesen hangzik is sokak előtt: az örök és általános emberit csakis a faji lényegen keresztül lehet megérezni és megközelíteni. Petőfi, Ady Endre csak magyarságán keresztül volt és tudott általános emberit lenni. Shaw csak az angol determináltságán keresztül tudja az örök emberit meglátni, Heine-t a zsidó lényege vezette hozzá, mert olyan ez a tudatos faji determináltság, mint a csillagásznak a távcső. A távcső még nem csillag, de a csillagot meglátni, érzékelni, megélni csak a távcsővön keresztül lehet. Ez az a pont, amelyen keresztül a legszubbjektívebb líra érje belé tud kapcsolódni a legobjektívebb „Mindenkibé“ és amikor Ady Endre azt írta, hogy

„Itt valahol, ott valahol
Négy öt magyar öszzehajol“

Tatarescu komoly intelme a sajtóhoz

Szigoru rendszabályokat és óvintézkedéseket léptetnek életbe a fascista mozgalom ellen

(Cluj-Kolozsvár, január 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban a fővárosi katonai és kormányhatóságok sűrű és nagyfontosságú tanácskozásokat folytattak az ország belső rendjének biztosítása tárgyában. A kiadott hivatalos kommunikék nem mutatnak rá teljes határozottsággal az okokra, amelyek ezeket a rendszabályokat szükségessé teszik, de a szákrzavu jelentésekből nyilvánvaló, hogy a kormány az utóbbi napokban nagyobb szatású fascista megmozdulás tervének jött nyoma s az esetleges rendzavarások megelőzésére teszi meg a szükséges óvintézkedéseket. A lefolytatott tanácskozásokról következő távirataink számolnak be:

Bukarest, január 8. Ma délelőtt a sziguranca vezérigazgatóságánál Tatarescu, Stefanescu ezredes csendőrpáncsok, Nicoleanu tábornok fővárosi rendőrprefektus és Romulus Voinescu sziguranca vezérigazgató részvételével értekezlet volt, amelyen a csatolt területeken a rend biztosítása érdekében életbeléptetendő intézkedéseket beszéltek meg. Tatarescu innen Bratianu Jozelhez ment és referált neki a hozott határozatokról.

Gritta kolozsvári rendőrprefektus Bukarestben van és személyesen kap intézkedéseket az életbeléptetendő rendszabályokat illetőleg. Tatarescu in

A lengyelországi zsidó parlamenti klub elnöke nyilatkozik

amerikai utjáról és a lengyel-zsidó viszony kialakulásáról

(Bécs, jan. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Leon Reich, a lengyelországi képviselőház zsidó klubjának elnöke, a napokban Amerikából való visszatérése alkalmából ellátogatott Bécsbe is. A kiváló zsidó politikus, mint ismeretes, legutóbb a lengyel-zsidó viszony szabályozásáról folytatott hosszú és eredményes tárgyalásokat országa akkori kormányával. Dr. Reich a mai lengyel kabinettel folytatja a tárgyalásokat és reméli, hogy legközelebb sikerülni fog újabb eredményeket elérni. A lengyel zsidó politikus nyilatkozott az aktuális amerikai és lengyel zsidó problémákról és többek között ezeket jelentette ki:

Amerikai tapasztalatok

— Amerikában várakozáson felüli aktivitást tapasztaltam a zsidó közéletben. Nemcsak a jó-tékony és körül, hanem különösen a zsidó nevelésügy tekintetében felbecsülhetetlen értékeket produkáltak amerikai zsidó testvéreink. — Az erős zsidó sajtó a zsidó nyilvánosságot állandóan új akcióra serkenti és ébren tartja a zsidóság problémái iránti érdeklődést. Egyszeren kiváló és hatalmas szerepet tölt be a zsidó életben a cionista szervezet. Európában általában azt hiszik, hogy az amerikai cionisták nem rendelkeznek csakis jól kiépített gyűjtő szervezetek fölött. Ez azonban csak részben igaz. Az amerikai cionisták az utóbbi időben nagyon sokat tanultak és nagy megértést mutatnak a zsidóság szellemi problémái iránt. Igaztalanok mindazok, akik úgy állítják be az amerikai cionistákat, mint akikből teljesen hiányzik az idealizmus. Jelen voltam előadásokon, vitáestélyeken,

akor szinte minden kizáróan magyar volt és mégis nem a négy öt magyar objektumot, hanem a maga tökéletes éni szubjektumát öntötte dalba és éppen azért megdöbbentően általános emberi volt. Ezt a magyar Adyékibusulást egy kínai ember is át tudja érteni.

Hajnal László ahhoz a generációhoz tartozik, amelynek költői tragikuma, hogy elcsenevezedett bennök a fajtság. Z-ideák már nem zsidó, magyar-nak sohasem lehet magyar. Nem áll egyedül ezen a téren. A pesti szfalat, tömegével teremtette meg ezeket a nagytehetéggű írókat a Molnár Ferencet és társait, akik nagyok, a manák irában, de az „örök emberi“ csillagos égig sohasem tud a meglátásuk fölemeikedui: hiányzik az „szközük“ hozzá, a távcső. Hajnal Lászlóban én egyikét látom ennek az írótipusnak. Lehet, hogy tévedek. Lehet, hogy a fiatal Hajnal még eléggé rugékonylelkű ahhoz, hogy megszerezze a „látósvet“. Ha így lesz — én fogok a legjobban örülni neki.

G. J.

nen Alexandru Constantinescu lakására ment, ahol Duca külügyminiszter bevonásával szüneten fontos értekezlet volt.

Lapelkobzás, lapbeszűntetés

Bukarest, január 8. Hivatalosan közlik: Tatarescu belügyi államtitkár ma délelőtt a minisztériumban értekezletre hívta össze a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy a kormány sajnálattal látja egyes lapok tendenciózus és veszélyes cikksorozatát. Kérte a megjelenteket, hassanak oda, hogy ez a veszélyes játék szűnjön meg, mert az ország érdeke ma ezt fokozottabban kívánja. Egy ízben már kifejtette ebbeli nézetét a sajtó előtt, de úgy látja, hogy ennek ellenére sem hagytak fel az agitációs eszközökkel. A kormány kénytelen rendszabályokhoz folyamodni és amennyiben változás nem áll be, a következő rendszabályokkal él: Lapelkobzás, lapfelfüggesztés és lapbeszűntetés.

Az egyik megjelent azon megjegyzésére, hogy ezek az intézkedések nem legálisak, Tatarescu kijelentette, hogy az ország biztonsága érdekében minden eszközt igénybe lehet és kell venni. Végül Tatarescu kijelentette, hogy nincs szó cenzuráról sem pedig a hadállapot kiterjesztéséről.

Tegnap este a „Cavantul“ és „Lupta“ megjelent számait a hatóságok elkobozták,

amiket cionisták rendeztek és mondhatom, hogy ezek nemcsak erős felelősségértől voltak áthatva, hanem olyan magas színvonalon állottak, ami büszkeségre válhatott volna bármely európai város cionista csoportjának. A cionista szervezet különös lelkesedéssel dolgozik a zsidó ifjúság nemzeti irányba való nevelésének.

Dr. Reich ezután kijelentette, hogy tárgyalásokat folytatott Brandeissal a cionista szervezetbe való visszalépésére vonatkozólag. Brandeis egyelőre nem akarja megmásítani elhatározását.

A lengyel-zsidó viszony

A lengyelek és zsidók közötti tárgyalások mai állásáról kijelentette, hogy a sajtó nem mindenben világított rá helyesen a kérdésre. Nem igaz, mintha a zsidók és lengyelek között már egyezés jött volna létre; egyelőre a politikában a zsidók passzivitásban vannak. A zsidóság nem engedheti meg magának az állandó ellenzékieskedést a kormánnyal szemben.

A Steiger per kimeneteléről kijelentette, hogy ehhez sokban hozzájárult az a békülékeny szellem, amely újabban egyfelől a kormány, másrészt a sejm-körök között létrejött a zsidó-kérdéssel szemben. A zsidó sejm-klubnak a kormánnyal való tárgyalásai előtt bizony alig akadt volna nyolc esküdt, aki ne engedett volna a jobboldali sajtó terrorjárak, bármennyire is meg lett volna győződve a fiatalember ártatlanságáról. Igaz, hogy a lengyel kormány nem tartotta be összes ígéreteit és a zsidó-klub feladata lesz rászorítani a kormányt az ígretet betartására. A zsidó-klub a numerusz klauzusz

Sir a gyermeke! Használjon Höfer-hintőport, cremet, szappant!

érkezett, miv
b előkelő embe

és nyilatkozata

az a hír terjedt
szűlve várták az
ek végrehajtani
egyik budapesti
mbős Gyulát, a
arbeiterzeitung-
el kapcsolában
ak az államcsiny
összetűgesséiről:

mondotta Göm-
kankfűvő beteg
an súlyos mttá-
vancak nekem
ek milyen csa-
hadserg egye-
alá tartozik!
zó rendelkezésre
mát bírja. És
időben Bethlen
sen javult.

ben

re vonatkozólag
atban odalépet
és figyelmeztette
s. Majd elővette
elgetési idő la-
negesőholta urát,
ehajtott fejfel,
mből.

a kormánynak
ogy Windisch-
ankhamisítással.

kormányzónál

délután félhat
nizster és Pesthi
tos tanácskozá-
ő éjjeli órákig
gügyi intézkedé-
onkivül szó volt
elosztásáról is.
en István mi-
meg Horthy
referált az ügy
teljes megeláge-
t a reményének
tóságok munká-
románi. Bethlen
meg Horthynál.
t Párisba.

velelik

tási ügy fejle-
lyet az állam-
ett. Követeli a
új választások
gy a frankha-
oket.

magyar követ

Vilányi Fri-
mazoni minisz-
annuzatását és
a miniszert a
magy is bele
a rendőrség
sbel váltatve
biadgyra. A
gai pláncpion-
a pedig Bada-
ly aról szól,
sa büszkegye-
A kormányt
enteadért annál
teljesen távol
szó. A vizsgá-
gprecizebb, —
udapesten járt
sen végleg el-
elvezik másító
logak tartja,
omáciái affér
gy vizsgálati
olódik.

inában.“
ló iskolában

eltörlése ellen fog küzdeni, mert ezt nemcsak magára nézve tartja károsnak, hanem úgy érzi, hogy ez az intézkedés a lengyel nemzet szegénye. A tárgyalások egyik kimagaslóbb eredménye a zsidó községek szervezeteinek elismerése. Ma már ezek a községek demokratikus alapon szervezhetnek, olyan módon, hogy az lehetővé teszi számukra a zsidó nemzetiségi és hitélet szabad kifejlődését. Egészen bizonyos, hogy idővel a zsidó községek centralizálására kerül a sor és pedig egy községi szövetség kereteiben.

Dr. Reich kijelentette, hogy abban az esetben,

„Sohasem fogok többé harcolni a cionizmus ellen“

Henry Morgenthau megérteiték palesztinai tapasztalatai

(Jeruzsálem, január 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy Henry Morgenthau Amerika volt konstantinápolyi követe, Palesztinában tartózkodik, hogy a zsidó ujjáépítést személyesen is megtekintse és a helyszínen szerezzon erre vonatkozó tapasztalatokat. Morgenthau, mint ismeretes, látogatást tett Plumer kormányzóval is. E látogatása után egy zsidó delegációt fogadott, amely előtt kijelentette, hogy a zsidó ujjáépítési munka láttára valóságos fellelkesült és hogy a Palesztinában látottak határa alatt a cionizmussal szemben elfoglalt álláspontját gyökeresen meg fogja változtatni. Morgenthau ugyanis mindezekig a cionizmus éles ellenzői közé tartozott. Amikor azonban ellátogatott Rison le Cion és Dill kolóniákra és amikor végigjárta a héber egyetemen folyó tudományos munkát, a teljesítmények annyira fellelkesítették, hogy közvetlen környezetében eljuttatta a következőt:

— Ha visszajövök Amerikába, már nem vagyok anticionista és soha nem fogok harcolni a cionizmus ellen, hanem minden erőmet a palesztinai ujjáépítési szolgálatába fogom állítani!

Seipel exkancellár a kisebbségi probléma három megoldási lehetőségéről

(Budapest, január 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Pesti Hírlap“ bécsi szerkesztője felkereste Seipel exkancellárt és kérte, hogy nyilatkozzék a legaktuálisabb európai kérdésekről. Seipel, aki nem híve a nyilatkozatoknak, ezáltal nem zárkózott el a nyilatkozat elől és a következő érdekes kijelentéseket tette:

— A középeurópai, de a nyugati sajtóban is egyre fölmerül az ugynevezett dunai konföderáció és az osztrák német csatlakozás terve. Miként vélekedik ezekről a kérdésekről Excellenciád?

— Az a tény, hogy a világsajtó egyre foglalkozik ezekkel a problémákkal, azt bizonyítja, hogy a közvélemény Európa jelenlegi tagoltságát nem tartja véglegesnek. Mivel Ausztria éppúgy, mint a többi középeurópai államok, a háború gazdasági következményeit sanyli, egészen természetes, hogy helyzetének javulását kívánja, más államokkal nagyobb gazdasági egységbe való tömörülés útján.

A legitimizmusnak nincs jövője

— Miként ítéli meg Excellenciád a magyar és osztrák legitimista mozgalmakat?

— A restaurációs kísérletek sem Ausztriában, sem Magyarországon belátható időn belül nem számíthatnak sikerre. Ami Ausztriát illeti, itt restaurációs kísérletekről nem szó és ilyen törekvés a régi birodalom összeomlása óta nálunk nem is volt. Az osztrák monarchisták pusztán azon dolgoznak, hogy a monarchia eszméje ne menjen feledésbe és a monarchia, valamint a dinasztia nagy multját nem engedik gúny tárgyává tenni.

A kisebbségi kérdés megoldása

— Excellenciád egyik megalapítója és vezetője a bécsi tudományegyetem kisebbségi intézetének. Lehetségesnek tartja a kisebbségi kérdés kielégítő megoldását nemcsak elméletileg, hanem a gyakorlatban is?

— A kisebbségi kérdés megoldása lehetséges, azonban nagyon nehéz. Nézetem szerint három módon lehet a kisebbségi kérdést megoldani.

1. Az országhatárok megváltoztatása olyan módon, hogy egyáltalán ne, vagy csak egészen jelentéktelen mértékben maradjanak nemzeti kisebbségek.

ha a kormány nem tartaná be ígéreteit, a zsidó képviselők a kormánytal szemben tanusított jóindulatu semlegességéből átmennek a legélesebb ellenzékiségbe, azonban nem hiszi, hogy a kormány ne látná be, mennyire káros volna ez a lengyel állam szempontjából. A tárgyalások most már főleg az alkotmányunk a kisebbségek védelmére vonatkozó helyes interpretálása és gyakorlati kivitele körül folynak. Ha ezeket a megállapodásokat továbbra is kiépítik, akkor remélni lehet, hogy idővel a lengyelországi zsidóság megkapja teljes nemzeti autonómiáját.

A Zsidó Távirati Ügynökség egyik képviselőjével folytatott beszélgetése során Henry Morgenthau a következőket jelentette ki:

— Nem először vagyok Palesztinában. Utolsó látogatásom óta ebben az országban bámulatos haladást tapasztaltam és el vagyok kágyulva arra, hogy Palesztina ujjáépítésének kérdésével nagyon intenzíven fogok foglalkozni. Ajánlom azonban a hozzátartozókat: szerveztesék meg egy öt fegből álló amerikai bizottság csupa tekintélyes szakemberből, akik mellé még néhány tanácsadói jogkörrel felruházott szakember is csatlakozzék. Ez a bizottság utazza be Palesztinát és tegye alapos vizsgálat tárgyává mindazokat a lehetőségeket, amelyeket az ország nyújt. A bizottság munkájának eredményét pedig tegyék közzé úgy, hogy a világ tudomást szerezzon róla. Mert nekem az az érzésem, hogy a világ még keveset tud arról, ami Palesztinában most végbe megy és nem tudhatja természetesen azt sem, hogy mik a lehetőségek ebben a bámulatos országban.

2. Az idegen fajú és idegen nyelvű lakosságok áttelepítése abból a célból, hogy az országhatárok megváltoztatása nélkül tiszta nemzeti államokat teremtsünk.

3. A nemzetközi jogvédelem a kisebbségek számára.

— Az első megoldás számára sohasem kiálkózott olyan jó alkalom, mint a világháború befejezése után, amikor majdnem egész Európa térképét újra rajzolták meg. Mindazonáltal ma már alig van tiszta nemzeti állam, hanem szinte az összes államoknak megvan a maguk kisebbségi problémája. Egy újabb kísérlet az országhatárok radikális megváltoztatására okvetetlenül újabb háborút idézne elő, azonban javulást ezen a téren alig ígér.

— A második megoldást, a lakosság kicserélését Törökország, Görögország és Bulgária megkísérlték maguk között. Ez a módozat kiméletlenség nélkül nem hajtható végre és egyáltalán csak tisztán agrár, azonban földjéhez nem ragaszkodó lakosságnál lehetséges.

— Tehát csak a harmadik módozat marad hátra. A Népszövetségnek lehetőleg hamar meg kell állapítania a kisebbségi jog minimális programját és nemzetközi ellenőrző hivatalt kell teremtenie, amelynek feladata az lenne, hogy vigyázzon, vajjon az államok betartják-e miadnyájan ezt a minimális programot.

* Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

Zongorák

gyári lerakata, gyári árban részletre is. **Sternberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Élőállat- és husexportőrök figyelmébe.

Mint a Spiegel Testvérek wieni bizományos cég megbízottjai, értesítjük a mélyen tisztelt exportőr és szesgyáros urakat, hogy a feuti cég címére szállított vagy szállítandó élőre vagy husra előleg adunk.

Banca Industrială și Comercială S. A. Ipar és kereskedelmi Bank R. T. Cluj, Str. Gen. Neculcea 2.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági esztendő napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő

Felolós szerkesztő Dr. Marton Ernő

Hírfizetési árak: Egy hónapra 25 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 880 lei.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnnyomását csak a fentiek megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

Székely: Samoil

5686. Tévét 23.

1926. január 9

— Bibescu herceg bucsukihallgatásra megy Coolidgehez. Bukarestből jelentik: Bibescu herceg ma este visszautazik Washingtonba, hogy bucsukihallgatáson jelenjen meg Coolidge elnökkel. Bibescu a külügyminisztérium rendelkezési állományában van.

— Ismét a régi rendszer lép életbe a bíróságokon? Bukarestből jelentik: Az ügyvádi kamarák és a bírói kar egységes tiltakozó fellépése miatt Marzescu igazságügyminiszter revízió alá vette előző álláspontját a délutáni tárgyalásokat illetően s hir szerint intézkedést tett abban az irányban, hogy időiglenesen a régi rendszeri léptessék ismét életbe. Kolozsvárra a rendelkezés még nem érkezett meg.

— Popescu tábornok s légügyek élén. Bukarestből jelentik: Jól informált körök szerint a légügyek ideiglenes vezetésével Popescu tábornokot bízták meg.

— Temesváron magyar követségi kirendeltséget állítanak fel. Bukarestből jelentik: Jól informált körök szerint a kormány hozzájárult, hogy Temesváron Délkelet-Románia részére magyar követségi kirendeltséget állítsanak fel. A kirendeltség élére hir szerint dr. Várnai temesvári ügyvédet, a Déli Hírlap kiadóját bízzák meg.

— A pápa százezer lírát adományozott a magyar árvizkárosultaknak. Budapestről jelentik: A pápa megbízta a Budapesten székelő pápai nunciust, hogy százezer lírát utaljon ki a magyar árvizkárosultak felsegélyezésére. A Vatikán adományát legközelebb szét fogják osztani a károsultak között.

— Viz alatt Páris külvárosai. Párisból jelentik: Néhány nap óta szakadatlanul esik az eső és a Szajna annyira megáradt, hogy az alacsonyabban fekvő külvárosokat elárasztotta. Viz alá került ezenkívül több környékbeli község. A közlekedés mindenütt csorakokkal történik.

— A parlament megnyitása után beterjesztik a középiskolai oktatásról szóló törvényjavaslatot. Bukarestből jelentik: A parlament megnyitása után közvetlenül, Anghelescu beterjeszti a középiskolai oktatásról szóló törvényjavaslatot, amely már teljesen készen van és magában foglalja mindazokat az előterjesztéseket, amiket az oktatászemélyzet szövetsége, az egyetemi tanárok erre vonatkozó határozati javaslata tartalmaz.

— Nagyarányu vasuti áthelyezések Kolozsváron. Január elseje óta a CFR személyzete izgatottan várja azokat a változásokat, amelyek az üzletvezetőségek beígért megszüntetésével elvárhatók. Az új rendszer következtében a CFR alkalmazottainak ezreit fogják eddigi szolgálati helyükről távoleső vidékekre helyezni. A kolozsvári üzletvezetőségtől hozzávetőleg kétszáz tisztviselőt fognak elhelyezni vidékre. Javárésze ezeknek a szatmári igazgatóságokhoz kerül, azonban lesznek olyanok is, akiket Jasiba és egyes regáti helyekre helyeznek át. Hir szerint a CFR elnöksége ezzel a rendszabállyal azt akarja elérni, hogy az alkalmazottak egyrésze elkeseredésében önkényesen mondjon le állásáról és ilyen módon zökkenés nélkül és olcsón lehessen a nagyszabású leépítéseket megejteni.

Breuer Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, férfi és női keztyük nagy választékban. **Cluj, Piata Unirei 8.**

— **Rendbehozzák az aranyosgyéresi vasúti hidat.** Az aranyosgyéresi vasúti hidat, melyet az árvíz annyira megrongált, hogy napokon keresztül csak átszállással lehetett a személyforgalmat lebonyolítani, a teherforgalom pedig ezen idő alatt teljesen szünetelt, tegnap este átadták a forgalomnak. A kolozsvári vasúti üzemeltetés közlése szerint ezen a vonalon tegnap este óta a teherforgalom is, minden korlátozás nélkül megkezdődött.

— **Kisiklott a páris—bordeauxi expresszvonat.** Párisból jelentik: A páris—bordeauxi expresszvonat kisiklott. A vonat két kocsija darabokra tört és az utasok közül többen súlyosan megsebesültek. Néhány nap óta ez a második súlyos kimeneteli vasúti baleset Franciaországban.

— **Dr. Fischer József felolvasása.** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjának kulturoszálya, mint ismeretes, sorozatos előadásokat és vitastélieket rendez a zsidó aktuális problémák megismertetése, az épülő Palesztina elméleti és gyakorlati kérdéseinek megvitatása és a zsidó szellemi élet kimélyítése céljából. Az előadásorozat hivatva lesz a zsidó közéletet nemzeti gondolat- és érzésvilággal telíteni, a zsidó népiesség karakterét minden vonatkozásban megvilágítani, a zsidó reneszánszban kimutatni azt a vonalat, amelyről a zsidóság nem térhet le. E sorozatot dr. Fischer József fogja bevezetni, az erdélyi zsidó mozgalomnak ez a kimagasló egyénisége, aki „Az angol mandátum jogköre Palesztinában” címmel tart előadást, folyó hó tizedikén vasárnap este 8 órakor a Cal. Reg. Ferdinand 52 szám alatti zsidó iskolában. Az előadás fel fogja ölelni a legaktuálisabb zsidó történelmi jelentőségű problémát és rá fog világítani mindazokra a nemzeti lehetőségekre, amik a zsidóság számára a palesztinai mandátum keretében elérhetők. Nincs zsidó ember, akit ne foglalkoztatna a kérdés, amely lényegében kihatt éppúgy a zsidóság politikai és gazdasági valamint kulturális életének minden vonatkozására. Az előadást vita fogja követni, ami mindenestre hozzá járulni e kérdés körüli eszmék tisztázásához. A kulturoszálya minden érdeklődőt ezúton is szívesen hív meg a megnyitó előadásra.

— **A Nőegylet fejdíszbálja.** Szombat este fog lezajlani az idény legnagyobb, legfényesebb és legnemesebb intenciójú bálja. A kolozsvári zsidó nőegylet vezetősége lelkes és szorgos munka után végül mindent a lehető legjobban előkészített a bál teljes sikere érdekében. A Nőegylet fejdíszbáljáról sokáig fog beszélni Erdély közönsége, de hatása sokkal mélyebb és átfogóbb lesz egy szép emléknél. A bál jövedelme ugyanis egy építendő leányárvaház céljait fogja szolgálni. A városban lázas érdeklődéssel készülődnek a fejdíszbálra mindazok, akik a mulatságon túl egy nemesebb, magasabb és eszmeibb célt is látnak az előkelő mulatságban.

— **A marosvásárhelyi perselytulajdonosok közgyűlése.** Követésremélő módon látott neki a marosvásárhelyi K. K. L. iroda az ezévi kontingens felhozására vezető munkához. Gyűlésbe hívta az összes perselytulajdonosokat, akik szép számmal jelentek meg az ezután rendezendőt, de ez alkalommal első közgyűlésen. A közgyűlést dr. Erdélyi Emil K. K. L. biztos nyitja meg. M. leg szavakkal üdvözi a megjelenteket és miután nagy vonásokban vázolja a K. K. L. munka fontosságát, azon reményének ad kifejezést, hogy a közgyűlés, mely hivatva van a helyi K. K. L. munkát alapokra fektetni, mindvégig hivatás magasztán fog állni és impulzust ad a jelenlévőknek az ezutáni fokozottabb munkára. Bejelenti, hogy az eddigi biztosrendszer helyett, amely egy ember vállára hárított minden terhet és felelősséget, egy teljes tisztikar fogja viselni. Reméli, hogy a munka így eredményesebb lesz. Dr. Engelberg Dezső, mint a helyicsoporthoz vezető-alelnök fejezi ki elismerését dr. Erdélyi munkásságáért. Hangsúlyozza, hogyha Vásárhely ma már Erdély városai között cionista-munka tekintetében első között foglal helyet, az

szinte kizárólag dr. Erdélyi Emil érdeme. Halmos László titkár tartja meg titkári beszámolóját. A beszámoló keretein belül kellően megvilágítja a K. K. L. jelentőségét és a helyi munka lehetőségeit. Ezután a tisztikar megválasztására került a sor, melynek kapcsán a közgyűlés egyhangulag a következő elöljáróságot választotta meg: Elöljáró: Simon Márton. Alelnökök: Rothmann Mór és Darvas Mór. Ügyvezető alelnök dr. Erdélyi Emil, főtitkár Halmos László, pénztáros Braun Izor, jegyző Halmos Hermanu. Ellenőrök: Horváth Árnin és Kovács Áron, Saodergabe Kohn Henrik. Választmányi tagok: Salamon Béla, Sándor Mór, Deutsch Vilmos, Ssrbu Zsigmond, Thanyi Dezső, Nussbaum József, Elekes József, Weisz Elek, Erdélyi Mór, Goldstein Ernő, Sternberg József, Rabiner Jakab, Feuerstein Kálmán, Isák Elemér, dr. Hirsch Gusztáv, Eliász Mór, Farkas Imre. A K. K. L. közgyűlése a Hatikvával ért véget.

— **A kormány nem gondol az ostrom-állapot bevezetésére.** Bukarestből jelenti a Rader: A Dimineata tudósítója beszélgetést folytatott Tatarescu belügyi államtitkárral a rendfenntartás kérdésében folytatott tanácskozásokról. Tatarescu kijelentette, hogy az elterjedt riasztó hírek teljesen alaptalanok. A kormány nem gondolt az ostrom-állapot bevezetésére, mert az ország minden részéből beérkező megnyugtató hírek szerint semmi ok sincs a jelenlegi helyzet megváltoztatására. A katonai konferenciának csupán informatív jellege volt és minden év elején tartottak ilyen konferenciát. Az interjú végén Tatarescu még közölte, hogy a jövő héten hasonló információs konferenciát tart az egész ország állambiztonsági és rendőri szervezeteinek képviselőivel.

— **Az új szíriai kormányzó külön kormányt és alkotmányt ígér a druzoknak.** Parisból jelentik: Jouvenel szíriai főkormányzó az új fordulóján proklamációt intézett a druz népekhez és békekötést szökölt fel őket. A proklamációban a következőket mondja a francia kormányzó: — Néhány nap előtt előkelő druz személyiségek jöttek a francia katonai parancsnokokhoz és maguk mondták, hogy a további küzdelem céljait, a druz népekre csak éhínséget, szenvedést és halált hoz. A francia katonai vonalakon háborítatlanul keresztül bocsátották ezeket a kiváló druz vezérfőfiakat, mert nem akarom, hogy Franciaországot lehessen felelőssé tenni a fenyegető pusztulásért. A felelősséget viselje Atlas szulán egymaga, és pedig figyelemztetlek titeket, hogy a további harc rátok néve csak pusztulást jelenthet. Jogot adok nektek, hogy magatok válasszatok kormányt és teremtsétek meg a magatok alkotmányát, mert ha nem hallgattok rám, a további küzdelem a druz nép jövőjét, szabadságát és végül pusztulását pecsételné meg.

— **Szovjet-Oroszország nem vesz részt a leszerelési konferencián.** Londonból jelentik: Az angol kormány illetékes helyen nyert információ szerint valószínűnek látszik, hogy Szovjet-Oroszország visszautasítja a Népszövetség meghívását a leszerelési konferenciát előkészítő bizottságának munkájában való részvételre. Ez a visszautasítás minden bizonnyal igen kedvezőtlenül befolyásolhatja a konferencia kimenetelét, mert amíg Oroszország nem vállal leszerelési kötelezettségeket, igen nehéz azt a többi európai államoktól követelni. Angol politikai körökben azonban remélik, hogy az előkészítő bizottság ülései és a tulajdonképeni konferencia ülései között sikerülni fog Oroszországot visszautasító magatartásától eltéríteni.

— **Eljegyzés.** Kohn Akiba Técsőről eljegyezte Adler Zsenikét Szigetről. (Mindem külön értesítés helyett).

Idegesebereknél és lelkibetegeknek az enyhe, természetes „Ferencz József” keserűviz jó emésztést, tisztá fejet és nyugodt alvást teremt. Világhírű ideggyógyorvosok véleménye alapján a Ferencz József-víz használata kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **A palesztinai hivatal hírei:** 1. A közeledő turista-idényre való tekintettel közöljük, hogy turista vízumhoz a következők szükségesek: a) erkölcsi bizonyítvány, b) orvosi bizonyítvány, hogy a turista teljesen egészséges, c) 3 db fénykép, melynek teljesen egyeznie kell az utlevélben lévővel, d) egy 50 fontos csekk, valamelyik közismert nagy bank által kiállítva, melyet Palesztinában felmutathat, e) 50 font garancia, leétebelezendő a konzulnál, biztosítékul, hogy 3 hónap múlva vissza fog térni. 2. A nagy társaságirándulásra természetesen más feltételek vonatkoznak. 3. Legközelebbi transzportindulás január 13-án szerdán délelőtt 11 órakor lesz a kolozsvári állomárról. Elutazók már 10 órákor legyenek kint az állomáson, hogy csomagjaikat kellő idején jól elhelyezhessék. 4. Tekintettel a hidegre és arra, hogy januárban még gyakran viharos a tenger, nagyobb családoknak inkább ajánljuk a február végén való utazást. 5. Ismételtlen köztudomásra hozzuk, hogy a meghatározott illetményekből elengedni a Palesztinahivatalnak sem jogában, sem módjában nem áll.

— **Trebitch-Lincoln fia — rablógyilkos.** Londonból jelentik: Trowbridgeban, egy kis angol vidéki városkában az utcán, nem messze házától, homlokán véres sebbel, haldokolva találták C. Rochards gazdag birtokost. A szerencsétlen ember nagyszögű pénzzel telt pénztárcája és ékszerei eltűntek, úgy, hogy nyilvánvaló volt, hogy rablógyilkosság történt. A haldokló utolsó szavai és más gyanúok alapján hamarosan letartóztatták a gyilkost John-Lincoln tüzetiszt személyében. John Lincoln fia Trebitch-Lincolnnak, a Magyarországból Angliába került nagystílű szélhámosnak. Trebitch-Lincoln egy időben az angol alsóház tagja volt, majd különböző politikai szélhámosságok miatt el kellett hagynia az angol állam területét és átjött Németországba, ahol a háború után tünt föl a Kapp puccs alkalmával, mint a puccsisták sajtófőnöke. Az ellenforradalmi kísérlet bukása után Trebitch-Lincoln Németországból is kerekelt oldott és Belgrádba jött, ahol egy balkáni politikai sajtószolgálatot akart megszervezni. De itt is forró lett alatta a talaj és székhelyét áttette Kínába, ahol Jan Jo Siangnak, a kommunista tábornoknak lett bizalmasa. Családja közben Angliában élt és fia, akit rablógyilkosság miatt lefoglalt, tagja volt az angol hadseregnek.

— **Ujból lezuhant egy repülőgép.** Ma reggel Protopopescu repülőkapitány és Stanescu főhadnagy parancsolt kaptak, hogy repülőterület tartanak Jasiból Galacha. Rosiasti község határában a repülőgép motorja defektet kapott és az aeroplán igen nagy magasságból lezuhant. A kapitány azonnal szörnnyethalt. A főhadnagyot súlyos sebesüléseivel a kórházba szállították.

— **Egy anya négy gyermekével öngyilkos lett.** Linzből jelentik: Bernhard Zaglauer kereskedelmi utazó felesége négy kiskorú gyermekével együtt néhány nap előtt eltűnt. A nyomozás később megállapította, hogy az anya és a négy gyermek a Dunába ölte magát. A tett okát anyagi zavarokban látják.

— **Öngyilkosságot követett el a világ leghíresebb műkereskedője.** Berlinből jelentik: Paul Cassirer, a világhírű műkereskedő tegnap ügyvédje irodájában öngyilkossági kísérletet követett el. Revolveréből ball mellébe lött és súlyosan megsebeszte magát. Állapota életveszélyes és föl-éptüléséhez kevés a remény. Tettét afőlött való elkeseredésben követte el, mert válóperében — a híres Tilla Darienx volt a felesége — a törvényszék a napokban mondotta ki a vádlást.

* **Mindenféle rokok és egyéb parókat ki-köles-nzünk.** „Ideál” Str. Universitatii (volt Egyetem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai szalon.

KEKSZ ארטה כשר אפילו למדרין
ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2.
(volt Kert-utca)

„La Carneval” -- Goldstein & Co
Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Kézimunkaanyagok

kelimfüggönyök, északgyapjúgyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.
(Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhetők

KÖZGAZDASÁG

Hivatalosan publikálták a vasúti tarifaemelést

(Cluj-Kolozsvár, január 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti jelentések szerint a CFR vezérigazgatósága ma hivatalosan közölte, hogy január 15 én életbelépteti a tizenöt százalékos tarifaemelést. A tarifaemelés úgy a személy, mint a teher és áru díjszabást érinti. A bukaresti jelentés nem közli, hogy az ismert minisztertanácsi határozat szerint csökkenteni fogják az expresszvonatok személytarifáit és hogy az 50 százalékos exporttarifa-többletet leszállítják a 30 százalékra. Az „Argus” értesülése szerint a petróleum termékek kivételénél az exporttarifa-többletet teljesen eltörlik.

Megkezdődött az árvizkárok bejelentése

Az UGIR, a kamera és az E. G. E. külön akciója az árvíz által károsultak felségélyezése érdekében

(Cluj-Kolozsvár, január 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük már, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara akciót indított az iránt, hogy az árvizkárosult kereskedőket és iparosokat részesítsék megfelelő segélyben. Hasonló akciót indított az Erdélyi Gazdasági Egyesület is, mely felhívással fordult tagjaihoz, hogy a szenvedett károkat jelentse be. A Nagyiparosok és Munkaadók Kolozsvári Szövetsége a napokban külön körlevélben hívta fel tagjait, hogy az iparvállalatok haladéktalanul küldjék be pontos adataikat arról, hogy mennyi és milyen természetű kárt szenvedtek az árvíz által.

A beérkezett jelentéseket a szövetség központja utján a kereskedelmi és iparügyi miniszter elé fogja terjeszteni azzal a kéréssel, hogy az iparvállalatok effektív kárát terítsék meg. Ha ezt a kérést a kormány nem találja teljesíthetőnek, úgy részesítsék sürgős hitelfolyósításban és megfelelő koncessziókkal tegyék lehetővé a vállalatok ipari gyártásához szükséges gépek és nyersanyagok olcsó beszerzését.

A kereskedelmi kamarához már eddig is több bejelentés érkezett különösen Torda és Aranyosgyéres környékéről. Az eddigi bejelentések közül legnagyobb tétellel a gyéresi Sodoripar Részvénytársaság szerepel közel hárommillió lejes kár veszteséggel.

Célszerű volna azonban, ha a külön akciók helyett az UGIR a Kamera és az E. G. E. egységesen járnának el ebben a kérdésben, mert különben megtörténhetik, hogy a kor-

mány vagy egyáltalában nem fogja figyelembe venni az előterjesztett kívánásokat, vagy pedig csak azt a gazdasági réteget fogja segélyben részesíteni, amelynek képviselője erőteljesebben tudja kifejteni álláspontját.

A munkaügyi miniszter temesvári látogatása. Temesvárról jelentik: Chirulescu munkaügyi miniszter tegnap Temesvárra érkezett. Saha Zsigmond igazgató és Vidrigin munkaügyi inspektor kíséretében végiglátogatta a nevezetesebb gyárépületeket és informáltatta magát a temesvári ipar helyzetéről. A kereskedők egyesülete felhasználta az alkalmat és küldöttségileg kérték a minisztert, hogy a korosmákban vasárnap délután is árulhassanak italokat és hogy a vásári zárórakérdését a déli-szünet szempontjából országosan rendezzék. A miniszter megígérte, hogy tanulmányozni fogja a kérést.

A közlekedésügyi miniszter Aradon. Bukarestből jelentik: Vaitoianu közlekedésügyi miniszter szombaton érkezik haza külföldi utjáról. Kürtös felől lépi át a határt és valószínűleg egy napig Aradon marad.

A Magyar Általános Hitelbank huszmillió lejjel van érdekelve a temesvári Emánuel cég fizetéseképtelenségében. Temesvárról jelentik: Emánuel Emil fizetéseképtelensége ügyében a hitelezők tegnap egy ötagu bizottságot küldtek ki Emánuel vagyoni állapotának megvizsgálására. A bizottság tagjai a Magyar Általános Hitelbank részéről Löbl Hugó igazgató, a Timisana Bank részéről Mero Gyula, a devizaosztály főnöke, a Temesvári Eiső részéről Vidregin Bacuv és az árnhitelezők részéről dr. Gábor Dezső export- és import nagykereskedő. A négytagu bizottság tegnap egész nap dolgozott, az eddigi bejelentések szerint 45 millió passzívát állapítottak meg

Mától
Kezdve
A
SELECT

Mozgóban
A
Szezon
Legnagyobb
Filmje
A

**Fehér
Apáca**

Kerül
Bemutatóra
Főszerepben
A
Felülmulhatatlan

**Lillian
Gish-el.**

A
Filmet
Minden
Előadáson
Hires
Operai
Magánénekesek
Különleges zene
És
Énekkar
Kíséri

**Rezik
Károly**

Ur
Vezetése
Mellett

Máma az
URÁNIA-ban
premier!

Acél sziv

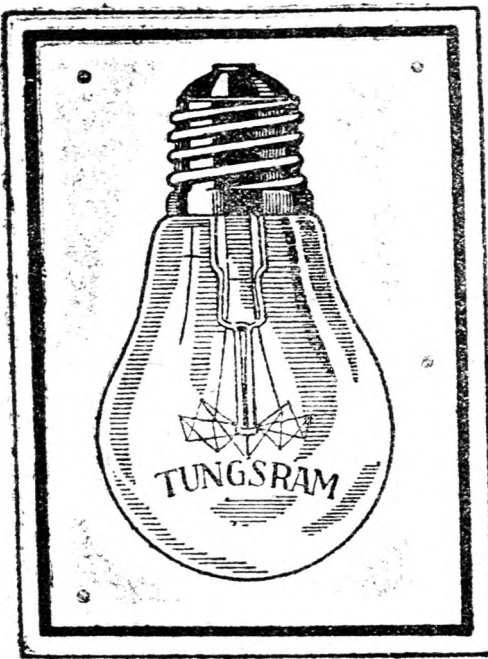
Rendkívüli kalandor dráma, 6 felvonásban, a főszerepben William Duncan és Edith Johnson

Az
APOLLO-mozgóban
mától kezdve bemutatóra kerül a

Vörös vampir

Szenzációs kalandor dráma, főszerepben a hires Marion Devis

**UJ „Tungsram- UJ
Industrial“ égő.**

Az izzószál lényeges javításával és speciális elhelyezésével az új tekercselt — spiralizált — fonalu „Industrial“ lámpa árammegtakarítás mellett szép, fehér fényvel ég és rázkódtatásoknak legjobban ellenáll.

Ma a Székelyi Képzőművészeti Társaság...
butort, zongorát
Ma a Székelyi Képzőművészeti Társaság...
Székely és Réti
Székelyi Képzőművészeti Társaság...
Székely és Réti

Kir. Ud. Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és brilliáns
ékszerek.

Leghíresebb gyárműnyu kar- és zsebórák.
Ezüst evőeszközök és dísz tárgyak dus
választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak.
Telefon Interurban 6-43 sz.

**„DURA“
BATERIE**

Rasol, Mirjam, késnélküli borotváló por a legjobb, legkiadósabb és legolcsóbb. Egyedüli készítő Spitz Sámuel

az alig 10 millió aktívával szemben. A vizsgálat egyébként kriminális fejleményeket is megállapított, amelyben Denhoff Lajos temesvári szállító is bele van keverve. Emánuel rakára ugyanis Denhoff Lajos szállítónál volt és az ő tudomásaival követhette el Emánuel azt, hogy egy és ugyanazon árukészletre több helyről is zálogkölcsonnt vett fel. A feljelentést megtették, azonban vasárnapig — akkorra ígérték ugyanis a teljes rendezést — nem forszírozzák. A Magyar Általános Hitelbank, amely majdnem húszmillióval van érdekelve a fizetési képtelenségben és ezért leküldte egyik budapesti cégjegyzőjét a vizsgálat megejtésére és a tárgyalások folytatására.

† **Nagyarányu szeszcsempészés a cseh-román határon.** Bukarestből jelentik: Prágai jelentések szerint a cseh-román határon nagyarányu szeszcsempészés folyik. Mindkét részről a legszigorubb óvintézkedéseket fogantatosították a szeszcsempészés megakadályozására. A cseh pénzügyminisztérium nagyobbösszegű prémiumokat helyezett kilátásba azok részére, akik a csempészeket a hatóságok kezére juttatják.

† **Bécsi bankok fuziója.** Bécsből jelentik: Tőzsdei körökben azt a hírt kolportálják, hogy az újesztendőben az aranymérlegek elkészítése után egy két nagybank fuzionálni fog egymással. Az erre vonatkozó tárgyalásokat, amelyek már hosszabb idő óta folynak, az osztrák kormány is szívesen látja és különböző kedvezményekkel iparkodik a fuziók létrejöttét elősegíteni. A pertraktált hírek szerint egyrészt a Wiener Bankverein és az Allgemeine Verkehrsbank, másrészt a Niederösterreichische Eskomptengesellschaft és az Unionbank fuzióról van szó.

† **Uj deklaráció a szeszadó hitel megszerzésénél.** A szeszgyáraknak az adóörvény értelmében minden év január elsején kell megszerezniük a pénzügyminiszteri engedélyt arra, hogy a szeszadóhitelt igénybe vehessék. December elején a pénzügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, amely a szeszadóhitel elnyerése végett beadott kérvényhez egy új „deklarációt” kíván. A Gyáriparosok Szövetsége és keletleti igazgatóságai megszerették a szükséges deklaráció szövegét és ezt szeszgyáros tagjainak rendelkezésére bocsátja azzal, hogy a hiánypótló kérvények gyors elintézése érdekében a pénzügyminisztériumban közbentár.

† **Bankbetétek alapján ellenőrzik az adóbevallásokat.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium intézkedésére a bankbetétekről külön statisztikát fognak összeállítani, hogy összehasonlítsák a tőkés adóvallomásaival. Erre azért van szükség, mert olyan jelentések érkeztek be a pénzügyminisztériumhoz, hogy az adóvallomási ivenkél a bejelentések körül visszaélések történtek.

† **A Fonciere Általános Biztosító Részvénytársaság tízmillió lejre emelte alapitókijét.** A napokban tartotta meg rendkívüli közgyűlést a Fonciere Általános Biztosító Részvénytársaság a részvényesek élénk érdeklődés mellett. Tekintettel arra, hogy ez a társaság, az országban működő régi társaságok között előkelő helyet foglal el és nagymérvű fellendülést mutatott az utóbbi időben, olyanokra, hogy a vele szemben a közönség részéről megnyilatkozó bizalmat a társaság igazgatósága az alapitoke további felemelésével kívánta honorálni, másrészt pedig, mert ez a társaság, amely most Erdélyen kívül már nemcsak Oromániára, hanem Bukovinára, Beszarábiára és a Dobrudzsára is kiterjesztette működését, szervezetének még intenzívebb kifejtését vette tervbe. Eanél fogva a társaság igazgatósága a múlt év december hó 28 án megtartott rendkívüli közgyűlés alkalmával részvénytőkéjének 5,000,000 lejről 10,000,000 lejre való felemelését határozta el 20% felépítéssel, azonnali befizetéssel. Az újabb részvényeket az eddigi részvénytulajdonosok az eddigi arányban jegyezték. A rendkívüli közgyűlés további tárgya egy társasági palota építése volt, ami határozatilag szintén kimondatott,

ugyhogy ez a társaság legközelebb egy méltó székházzal fogja a már fennálló társasági székházakat gyarapítani.

TŐZSDE

Január 8 án

A lejti Zárlatban 237 50, Párisban 11-75, Budapestben 320 25, Bécsben —

Kolozsvár. A lej a külföldi piacokon némileg viszársott. Ennek következtében a kolozsvári piacra a devizák emelkedő tendenciát mutatnak. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31-00—31 40, Prága 6-60—6-65, Budapest 318—323, Páris 8-60—8-70, Zürich 43 00—43-20, Newyork 220-00—222 00, London 1076 1080, Milánó 9-00—9-20.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 20, Amsterdam 208-05, Newyork 517 75, London 2511-00, Páris 2000-00, Milánó 2090-00, Prága 1532 50, Budapest 72-55, Belgrád 917-50, Bukarest 237-50 Varsó 62-50, Bécs 72-95.

Bukarest. Devizák: Páris 8-60, Berlin 52 80, London 1075, Newyork 221-00, Milánó 8-90, Zürich 43 00, Bécs 31-20, Prága 6-60, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márká 51 00, leva 1-55, török lira 112, font sterling 1060, francia frank 8-70, svájci frank 42-50, olasz lira 9 00, drachma 2-75, dinár 890, dollár 220-00, lengyel forint 27—, osztrák schilling 31-00, magyar korona 31-00, cseh korona 6-60, belga frank, 9.80 holland forint —

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Bálint Aliz hétfőesti zongorahangversenye. Bálint Aliz zongorahangversenye iránt, melyet hétfőn este tart a református teológia nagyteremben, egyre nagyobb az érdeklődés. A kiváló budapesti művész rendkívül magas színvonalon mutatkozott be a kolozsvári zeneértő publikum előtt. Műsorában szerepel: 1. Bach: Kromatikus fantázia és fuga. 2. Beethoven: Szonata op. III. Mésztoso. Allegro con brio ed appassionato. Arietta. Adagio molto semplice e cantabile. Szűzlet után: 3. Chopin Két mazurkája és Bartók: Román tánca. 4. Schumann: Karavall. 1. Prambule. 2. Pierrot. 3. Arlequin 4. Valse noble. 5. Eusebius. 6. Florestan. 7. Coquette. 8. Réplica. 9. Papillon. 10. A. S. C. H. — S. C. H. A. (Lettres dansantes). 11. Chiarina. 12. Chopin. 13. Estrella. 14. Reconnaissance. 15. Pantaion & Colombine. 16. Valse allemande. Paganini. 17. Aveu. 18. Promenade. 19. Pause. 20. Marche „des Davidsbändler“ contre les Philistins. — Jegyek Király fővárosi könyvkereskedésben és este a pénztárról kaphatók még korlátozott számban.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Magyar Színház hétfő este

Szombat d. u 4-ór: Kabaré-előadás, új műserral. A bűvés szék. Repriz. Uj magánésmok. —

(Ujdonság először) Orlov paródia (Leszállított helyarákkal. Sorozat 189)

Szombat este 8 órkor: Uriemberek (Napi bérlés 58 szám B. Sorozat 190)

Vasárnap d. u. fél 3-ór: Tüdőkirálykisasszony (2 odaszor). Divatmalom (Jóékonycélú műkedvelő előadás. Rendes helyarákkal. Sorozatszám 191)

Vasárnap d. u. fél 6-ór: Uriemberek (Ujdonság harmadesor. Leszállított helyarákkal. Sorozatszám 192)

Vasárnap este háromnegyed 9-ór: Orlov (Rendes helyarak. Bérlatszűnet. Lengyel Irénnel, Neményi, László, Ithással. Sorozat 193)

Hétfő: Uriemberek (Napibérlés 59 szám A. Sorozat 194)

Róth

cipésznél Szép-u. 2. szám alatt készítenek a legújabb divatu

cipőkülönlegességek.

A héber nyelv gyors és könnyű elsajátítására legalkalmasabb a közismert és nagyszertűen bevált

Ráth-féle

שפת עמנו

héber-magyar nyelvkönyv, mely beszereshető 140 leért, +10 lej portóköltség, a Beth-Könyvek nagyromániai képv. előjénél a

„SAFRUTH”

zsidó könyvkereskedésben

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér 39)

Könyvkereskedők és egyesületek kedvezményben részesülnek

Papírkereskedők figyelmébe!

Crepp papírt, német gyártmány, GLORIA jegűt, egyes sávekben teke csebnat — 8 lejért

ajánlok az raktárom Pestai szállítónál utánvét ellenében. — Jónás Károly, papírkereskedő Dej

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Győződjön meg hogy aján-déktárgyakat arany, ezüst és briliánsarukban legolcsóbban nálam szerzetheti be.

F. Markovits, Cluj Arany Wesselényi M.-u. No 20.

ezüst és briliáns tárgyakban a legkényesebb igényeket is kielégítő nagy választék.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb próbihirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Fűszerüzlethehelyiség forgalmas helyen, két szoba, konyha lakással, külön telken átadó. Leveleket „Forgalmas” jeligén a kiadó továbbítja. 459

Üzletben jártas urilány, szombat megtartásával, mielőbb állást keres. Ajánlatokat „Szombat” jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 460

Műhely

helyiséget keresünk

cca 100-150 m² nagyságban. „Electrodyo” Calea R. Ferdinand 65.

Négy polgárit és kereskedelmi tanfolyamot végzett 16 éves zsidó urilány, perfekt német, román, magyar, megfelelő állást keres. Ajánlatokat „Szorgalmas” jeligén a kiadó továbbítja. 457

Ügyes képergetező segédnek felvételnek Somlyai aranyozó ipartelepén, Cluj Kolozsvár

Keresek elsőrendű gyulit káposztát nagyobb mennyiségben, ár megjelölésével. Cím a kiadóban. 462

Egeregyminti közösségben. Zsidó állomástól 7 km-re egy a kövel dolgozó gőzmalom és Prinoz-féle olajpréz — ujjonnan berendezve — fél részesedéses eladó. Értekezhetni Palkovits Lajosnál, Sibén. 444

Két intelligens fiatal ember szállást kaphat, esetleg külön butorozott szobát is. Cím: Teszler, Rudolt-ut 17.

Több évi gyakorlattal bíró nevelőnő, ki elemisták: héber, román, német nyelven oktat, ri uális urilánál állást keres. Ajánlatokat „Fabr. 1.” jeligére a kiadóhivatalba kér. 450

Nyomdák! Könyvkötészetek!

Fűződrótot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip **Frsterlitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívósen szolgálunk. Nagybbr vételnél vilákre is utazunk. Telefon: 10-47, 2-28

Magánjáró öntvényeket nyersen és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Hölgyek figyeimébe!

Mindenemü modern hajmunkák, tambourir-ékszerek, kizárólag elsőrendü anyag s készítésény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vilákre is eszközölök. Várást hajat kicsinyben és nagyban veszek. — **Stessa Gyula Cluj Str. Memorandului 10**

Szabásznót keresek, ki úgy a férfi, mint a női ruháknak több évi gyakorlattal bír, valamint a varráshoz is ért. „Chic” ruháknak, Szatimara, városi bérpalota. 461

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.
kész, mákoszörpök, műszerész, nickelozó telep.

חלפים ונד אימנה
אם לנאע

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjegyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgönycim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

Ezüstöt!

a legmagasabb napi áron vásárol a Tacamul ezüstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Cluj központjában levő jól bevezetett speciális üzlethez 3-500 000 lei tökével agilis üzletársat keresek — Ajánlatokat „Szombaton zárva” jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 437

Használjunk kizárólag PLANTOL

legjobb bővöngyszirt, mert ez tisztia, egészséges és kiadó!

Főüzletelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorosan ortodox rituális előírás szerinti.

Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Julia Maria 8. Telefon 1-18.

Rendkívüli alkalmi árak!

1-a színes french ing csak 260 lej
Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED
kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

S. Eisenstädter

Mode de Paris

Cluj, Piața Unirii 12.

Előrehaladott idény miatt

a raktáron levő szörmebundák és sportkabátok áraiból

20%

engedményt adok

Szerkesztőségi hivatal
Cluj-Kolozsvár
L. Pop (Brasay) Telefont
Szerk. és kiadó
977, 228
Zs. N. Sz. —
Kéziratok szerkesztőségi vezetőnek. Kéziratok adunk

1926 január

K

Az ember csönnyebb fejezetében véve Goethe mutatja arra, hogy a többség — az a többség — akik hűs szabnak száraz magasság fele. Ha volna rétegek, melyeket tudna volna a legjesezen nemcsak hanem az emberösen a kelet is élő, ható

Végző a diktatórikus, többség akarításban sok kisebbbbségre. formai külső a szándékok létrejött. Szmai diktatúra a virulensek a diktatúrák és a XIX. század egyes is diktatúrák mégis: a felvilágosodás ellenére, hogy a politikai és politikai vitele tekintetkor szörnyű legkirívóbb egyenlítése, a lóság eszméje a felvilágosodás részük a forradalom e több zökkenőpai államok dicsében.

Maga Na céljai mellett eszméjét terjedelmeken a geit végigvezet a Katalin rendü szempontszén úgy Na sodás apostolosa feudális. Ezekkel kezett diktatúra nyers hatalma embermegvet Nagy Frigyes Intizmusa ellenző hatalmi addig a mai középkori székáthatott kiselvagy pedig a kiterjesztés a csönny szelleműlt, melyek őket a hatalom De nagy létrejöttéhez egyben pathos den gondolatgát az erőszak törhető erőktől